

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ:
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ Ν.ΠΗΛΙΟΥ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΟΥ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΛΕΙΤΣΟΥ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΣΤΑΥΡΙΑΝΗ ΚΟΥΤΣΟΥ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΜΑΪΟΣ 2014

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ**

ΤΟΥ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΛΕΙΤΣΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Δρ ΣΤΑΥΡΙΑΝΗ ΚΟΥΤΣΟΥ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2014

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο “αγροτουρισμός” και γενικότερα η κάθε μορφή εναλλακτικού τουρισμού στην ύπαιθρο προσπαθούν να δώσουν νέες προσεγγίσεις στο ζήτημα της “τοπικής” ανάπτυξης. Πρόκειται για τουρισμό “ενός τόπου” με την έννοια ότι αναδεικνύει τα τοπικά στοιχεία, ενώ η πρωτοβουλία και η διαχείρισή του ανήκει στις τοπικές κοινότητες. Ο αγροτουρισμός έχει την ιδιομορφία να συνδέει την τουριστική δραστηριότητα με τη γεωργική δραστηριότητα, τα τοπικά γεωργικά προϊόντα και την αγροτική κληρονομιά γενικότερα. Κατ’ αυτή την έννοια θεωρείται ως μια από τις κατεξοχήν δραστηριότητες που προωθεί την αγροτική ανάπτυξη.

Στην περιοχή του Δήμου Νοτίου Πηλίου αναπτύχθηκε σημαντικά ο αγροτουρισμός αξιοποιώντας το ιδιαίτερο φυσικό της περιβάλλον. Διάφοροι φορείς πρωτοστάτησαν στο σχεδιασμό της ανάπτυξης και την αξιοποίηση των κοινοτικών προγραμμάτων. Τα χρηματοδοτικά προγράμματα συνέβαλαν ώστε να δημιουργηθούν πολλές νέες επιχειρήσεις. Αναπτύχθηκε σημαντικά η περιοχή, αφού με την προσέλευση πολλών επισκεπτών δημιουργήθηκαν νέες θέσεις εργασίας και πολλοί ντόπιοι παρέμειναν στον τόπο τους.

Για το σκοπό αυτό έγινε έρευνα όσον αφορά στην διερεύνηση του βαθμού αξιοποίησης των φυσικών και πολιτισμικών πόρων της περιοχής. Τα σημαντικότερα αποτελέσματα της έρευνας μας έδειξαν πως η περιοχή ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των επισκεπτών και το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών θέλουν να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που σχετίζονται με την φύση. Επίσης οι επισκέπτες της περιοχής συνήθως είναι παρέες και μικρής ηλικίας.

Λέξεις κλειδιά: Αγροτουρισμός, Δήμος Ν. Πηλίου, επισκέπτης, φυσικό περιβάλλον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
----------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

1.1. Τουρισμός: Ιστορική εξέλιξη	5
1.2. Τι είναι αγροτουρισμός.....	7
1.3. Μορφές αγροτουρισμού.....	10
1.4. Στόχοι αγροτουρισμού.....	12
1.5. Οφέλη από τον αγροτουρισμό.....	16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ποικιλία των δραστηριοτήτων στον αγροτουρισμό

2.1. Συνεργασία αγροτουριστικών επιχειρήσεων.....	21
2.2. Χρηματοδοτικά προγράμματα αγροτουρισμού.....	23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ

3.1. Παρουσίαση περιοχής.....	24
3.2. Αναπτυξιακές πρωτοβουλίες	33
3.3. Έργα υποδομής.....	37
3.4. Φυσική ομορφιά – Δραστηριότητες.....	39
3.4.1. Διαδρομές.....	40
3.4.2 Πολιτιστικές δραστηριότητες.....	44
3.4.3. Δραστηριότητες αναψυχής.....	45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1. Εμπειρία σχετικά με τα ταξίδια αναψυχής.....	59
4.2. Εμπειρία σχετικά με τον αγροτουρισμό και την περιοχή έρευνας.....	61
4.3. Ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών στον αγροτικό τουρισμό.....	65
4.4. Δημογραφικά χαρακτηριστικά επισκεπτών.....	74

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	77
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	80

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η περιοχή του Δήμου Νοτίου Πηλίου θεωρείται σήμερα ένας σημαντικός προορισμός εναλλακτικού τουρισμού, και αυτό γιατί η περιοχή του Πηλίου βρίσκεται στο κέντρο της Ελλάδας μεταξύ των δύο μεγάλων αστικών κέντρων Αθήνας – Θεσσαλονίκης, προσφέροντας εύκολα χειμερινό ή θερινό τουρισμό με συνδυασμό βουνού – θάλασσας σε απόσταση λίγων χλμ. Το Πήλιο είναι σε θέση να ικανοποιήσει και να καλύψει ένα μεγάλο αριθμό τουριστών. Ιδιαίτερα όμως εντυπωσιάζει λόγω της γεωφυσικής του μορφολογίας, του κλίματος, του περιβάλλοντος αγροτικής παραγωγής αλλά και των αναπτυξιακών υποδομών του. Υποδομές οι οποίες συμπληρώνουν, αναπαράγουν και προάγουν την τουριστική δραστηριότητα με βάση, πάντα τον τροφοδότη αγροτουρισμό, με την αξιοσημείωτη ποικιλία κηπευτικών, φρούτων, την γεωργία – κτηνοτροφία και την συνεχώς αναπτυσσόμενη οικοτεχνία – βιοτεχνία. Κοινό γνώμονα των επισκεπτών αποτελεί το ενδιαφέρον για τη γνωριμία με το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον και η φυγή από τον αστικό τρόπο ζωής.

Το σύνολο των προγραμμάτων που βρίσκονται σε εξέλιξη συγκλίνουν στη προσπάθεια ολοκληρωμένης αγροτικής ανάπτυξης με άξονα τις ήπιες μορφές τουρισμού και την καθιέρωση ειδικού τουριστικού ρεύματος στην περιοχή (χειμερινός τουρισμός, περιπατητικός, αθλητικός, παραδοσιακών εκδηλώσεων, περιπέτειας, περιβαλλοντικός, κλπ). Ειδικότερα αφορούν αφενός μεν στην ενδυνάμωση του τουρισμού σε άμεση διασύνδεση με την προστασία του περιβάλλοντος και του τοπικού τρόπου ζωής και αφετέρου στην ενθάρρυνση του τοπικού πληθυσμού να ασχοληθεί με τη μεταποιητική δραστηριότητα αξιοποιώντας τα πρωτογενή προϊόντα. Βασική παράμετρος σε αυτή τη λογική είναι η διατήρηση του τοπικού τρόπου ζωής και της πολιτισμικής κληρονομιάς με την παράλληλη δημιουργία συμπληρωματικών εισοδημάτων και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής. Η φιλοσοφία των προγραμμάτων αυτών αφορά στη δημιουργία συνθηκών ανάπτυξης με σκοπό την συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού μέσω δημιουργίας προϋποθέσεων απασχόλησης και αύξησης του εισοδήματός του εντός της περιοχής.

Στην περιοχή του Δήμου Νοτίου Πηλίου πραγματοποιήθηκε έρευνα στους επισκέπτες τις περιοχής, που στηρίχτηκε στην προσωπική συνέντευξη με τη μέθοδο των ερωτηματολογίων. Σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση της συμβολής των προτύπων ποιότητας σχετικά με τον αγροτουρισμό στο Πήλιο. Με την συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, οι επισκέπτες μας έδωσαν ώθηση να καταλάβουμε σε ποια κατάσταση είναι αγροτουριστικά το Πήλιο, από την διαμονή και την εστίαση, σε ποιες δραστηριότητες θα ήθελαν να συμμετάσχουν κατά την παραμονή τους στο Πήλιο αλλά και ποια είναι τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία της περιοχής.

Συμπληρώθηκαν πενήντα (50) ερωτηματολόγια κατά τα οποία οι επισκέπτες απάντησαν σε συγκεκριμένες ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου. Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων έγινε κατά τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο του 2012. Στη συνέχεια έγινε επεξεργασία των αποτελεσμάτων για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τη συμβολή του αγροτουρισμού στην ανάπτυξη της περιοχής, καθώς και τις εντυπώσεις των επισκεπτών της περιοχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο αγροτουρισμός, ως μία νέα μορφή τουρισμού, αναπτύχθηκε στον αγροτικό χώρο τα τελευταία χρόνια και θεμελίωσε τη δυνατότητα να επιφέρει σημαντικά αποτελέσματα στην ανάπτυξη των μειονεκτικών περιφερειακών περιοχών. Εντάσσεται στις νέες, εναλλακτικές μορφές τουρισμού προς τις οποίες στράφηκε το ενδιαφέρον από τα τέλη της δεκαετίας του 1970 και αρχές της δεκαετίας του 1980, όταν παρατηρήθηκε μία αμφισβήτηση του μοντέλου του μαζικού τουρισμού (Καραβασίλη, 2010).

1.1. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Ο τουρισμός ως κοινωνικοοικονομικό φαινόμενο αναπτύχθηκε με πολύ γρήγορους ρυθμούς μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και πήρε τη μορφή του οργανωμένου μαζικού τουρισμού. Ο μαζικός τουρισμός, μία από τις τρεις γενικές μορφές τουρισμού, περιλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα τουριστών, οι οποίοι ταξιδεύουν με σκοπό κυρίως την ξεκούραση και τη διασκέδαση (Λαγός, 2005).

Κύρια χαρακτηριστικά του αποτελούν η μαζικότητα, η βιομηχανοποίηση και η τυποποίηση του προσφερόμενου προϊόντος. Η ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού οφείλεται στις ευνοϊκές κοινωνικό-οικονομικές συνθήκες οι οποίες διαμορφώθηκαν κατά τη μεταπολεμική περίοδο στον ανεπτυγμένο δυτικό κόσμο, όπως η βελτίωση των όρων εργασίας, της αμοιβής των εργαζομένων και η αύξηση του ελεύθερου χρόνου τους. Το ίδιο χρονικό διάστημα, εξελίχθηκαν σε μεγάλο βαθμό οι αερομεταφορές και γενικότερα τα μεταφορικά συστήματα και εμφανίστηκαν τα οργανωμένα πακέτα διακοπών τα οποία πρόσφεραν οι τουριστικοί πράκτορες. Τέλος, στην ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού συνέβαλε αποφασιστικά η ραγδαία εξέλιξη των τεχνολογιών πληροφόρησης και η μαζική τουριστική παραγωγή, κατανάλωση και διαφήμιση (Λαγός, 2005).

Ωστόσο, στα τέλη της δεκαετίας του 1970, ο οργανωμένος μαζικός τουρισμός άρχισε να αμφισβητείται. Πολλοί τουρίστες άλλαξαν προτιμήσεις κάνοντας μία στροφή προς τη φύση και το καθαρό περιβάλλον. Επιθυμία τους ήταν πλέον, όχι μόνο η ξεκούραση, αλλά και η πραγματοποίηση άλλων δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια των διακοπών τους. Σ' αυτό βοήθησε και η αύξηση του ετήσιου χρόνου διακοπών που είχε σαν αποτέλεσμα την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και τη δημιουργία νέων κινήτρων και αναγκών. Λόγω της συνεχούς βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου στις δυτικές κοινωνίες, παρατηρήθηκε μία αύξηση στη μέση κατά κεφαλή τουριστική δαπάνη, κυρίως από το 1980 και μετά, γεγονός που οδήγησε τη ζήτηση προς νέες μορφές τουρισμού. Όσο για τις προτιμήσεις σε τουριστικά καταλύματα, οι τουρίστες αναζητούν όλο και πιο σύγχρονες υπηρεσίες, κάτι το οποίο προσφέρουν οι ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού, συντελώντας έτσι στην τουριστική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. (Λαγός, 2005)

Ένας άλλος σημαντικός λόγος μετατόπισης του ενδιαφέροντος προς άλλες μορφές τουρισμού ήταν και η εξέλιξη της τεχνολογίας. Με τη χρήση του Διαδικτύου αλλάζει το σύστημα κρατήσεων στα μεταφορικά μέσα και τα τουριστικά καταλύματα με αποτέλεσμα να επωφελούνται τόσο οι τουρίστες όσο και οι τουριστικές επιχειρήσεις. Εμφανίστηκαν έτσι νέες μορφές τουρισμού όπως ο τουρισμός ειδικών ενδιαφερόντων (special interest tourism) και ο εναλλακτικός τουρισμός (alternative tourism) που δίνουν έμφαση στην ποιότητα των διακοπών και των υπηρεσιών τουρισμού. Ο εναλλακτικός τουρισμός αποτελείται από επιμέρους ειδικές μορφές τουρισμού όπως ο τουρισμός υπαίθρου, ο οικοτουρισμός, ο πολιτιστικός τουρισμός κ.α. Σ' αυτές τις μορφές τουρισμού οι άνθρωποι αναζητούν ένα διαφορετικό τρόπο διακοπών ο οποίος συνδέεται με την προστασία του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος. Κύρια χαρακτηριστικά τα οποία διαφοροποιούν τον εναλλακτικό τουρισμό από τον μαζικό είναι τα εξής:

1. Η υποδοχή γίνεται από μικρής δυναμικότητας τουριστικές μονάδες και όχι από μεγάλα ξενοδοχεία.
2. Οι φορείς είναι τοπικοί και όχι μεγάλες εταιρείες ξένες στον τόπο.

3. Οι επιπτώσεις είναι λιγότερο αρνητικές στον τοπικό πληθυσμό και το περιβάλλον και είναι περισσότερες οι πιθανότητες ευνοϊκής αποδοχής από τις τοπικές κοινωνίες

4. Τα οικονομικά οφέλη παραμένουν στις τοπικές κοινωνίες και δε διαφεύγουν, μέσω των μεγάλων εταιρειών των ξενοδοχειακών μονάδων, έξω από την περιοχή. Μία από τις σημαντικότερες μορφές εναλλακτικού τουρισμού που έχει αναπτυχθεί τις τελευταίες δεκαετίες είναι αυτή του αγροτουρισμού.

1.2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Αγροτουρισμός είναι μία από τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, οι οποίες επιδιώκουν την αποφυγή αρνητικών και τη δημιουργία θετικών κοινωνικών, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Είναι η ανάπτυξη επιχειρηματικών τουριστικών δραστηριοτήτων μικρής κλίμακας στον αγροτικό χώρο από φορείς ή ανθρώπους της τοπικής κοινωνίας. (Ιακωβίδου 2002)

Η ελληνική πρακτική και η σχετική με το θέμα βιβλιογραφία, συνοψίζουν μια εννοιολογική οριοθέτηση του όρου «αγροτουρισμός» ως εξής:

Είναι εκείνη η τουριστική δραστηριότητα που αναπτύσσεται σε χώρο μη αστικό από τους απασχολούμενους, κύρια στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα και ειδικότερα σε οικογενειακής ή συνεταιριστικής μορφής μικρές τουριστικές μονάδες παροχής αγαθών και υπηρεσιών, με σκοπό την ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος και της τοπικής οικονομίας, τόσο από την εκμετάλλευση των τουριστικών καταλυμάτων (ενοικιαζόμενα δωμάτια, πανσιόν, ξενώνες, camping), όσο και από την τροφοδοσία των τουριστικών μονάδων με προϊόντα τοπικής παραγωγής γεωργικών συνεταιρισμών. (<http://www.agrotourcrete.gr>)

Εννοιολογικές προσεγγίσεις

Στη διεθνή βιβλιογραφία έχουν επικρατήσει διάφοροι όροι οι οποίοι είναι κοινοί και διαδεδομένοι στις περισσότερες χώρες του κόσμου, αλλά στην πραγματικότητα αντιστοιχούν σε διαφορετικές και σύνθετες συνθήκες. Από τις

διαφορετικές προσεγγίσεις και όρους που συχνά χρησιμοποιούνται οι σημαντικότεροι είναι οι εξής: Αγροτουρισμός (Agrotourism), Αγροτουρισμός (Agritourism), Τουρισμός στο αγρόκτημα (Farm tourism), Πράσινος τουρισμός (Green tourism), κ.α. (Κουτσού, 2006)

Ο Αγροτουρισμός αναφέρεται στις τουριστικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται από άτομα που έχουν ως κύριο επάγγελμα τη γεωργία στα πλαίσια της γεωργικής εκμετάλλευσης με σκοπό τη δημιουργία συμπληρωματικής απασχόλησης για τα μέλη της οικογένειας, την ενίσχυση του γεωργικού εισοδήματος, την προώθηση των παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων που παράγονται στην εκμετάλλευσή τους ή και άλλων παραδοσιακών παρασκευασμάτων. (Κουτσού, 2006)

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:ΤΙ ΕΙΝΑΙ / ΤΙ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ:	ΤΙ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ:
A) ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ.	
1.Ένας τρόπος ανάπτυξης της υπαίθρου μέσω μιας ήπιας μορφής τουρισμού.	1.Η μαζική και επεμβατική ανάπτυξη με πάσης φύσεως ξενοδοχεία, εστιατόρια και επιχειρήσεις που αλλοιώνουν το χαρακτήρα της υπαίθρου.
2.Μία επιτυχημένη ευρωπαϊκή πολιτική ανάπτυξης της υπαίθρου που εφαρμόζεται επιτυχώς εδώ και τριάντα χρόνια για να αντιμετωπίσει σημαντικά προβλήματα όπως η ερήμωση της υπαίθρου, η αστυφιλία και η μείωση της αγροτικής παραγωγής.	2. Απλώς μια ωραία ιδέα.
3. Μία ευκαιρία να αντιμετωπίσει και η Ελλάδα, με τον ίδιο τρόπο, τα προβλήματα της ελληνικής υπαίθρου.	3. Μία ευκαιριακή και γρήγορη έτοιμη λύση.
4.Η εμπλοκή των αγροτών και μόνο, στην παροχή αυτής της ήπιας μορφής τουρισμού, με αποτέλεσμα τα εισοδήματα να επιστρέφουν στην τοπική κοινότητα.	4.Η εκμετάλλευση του πλούτου μιας περιοχής από επιχειρηματίες που δεν ανήκουν στην τοπική κοινότητα.
5. Η διατήρηση των εθίμων, της λαογραφίας, της χειροτεχνίας, των παραδοσιακών τεχνών και εργασιών και των ασχολιών που τείνουν να εκλείψουν.	5. Η ανάπτυξη που παραβλέπει την πολιτιστική κληρονομιά.
6. Η ανάδειξη της διαφορετικότητας και μοναδικότητας του κάθε τόπου.	6. Η ισοπέδωση και ομοιογένεια των τόπων.
B) ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.	

1.Ένας ουσιαστικός τρόπος να συμπληρώνει ολοχρονίς η οικογένεια της υπαίθρου, το ήδη χαμηλό εισόδημα της.	1.Μια ευκαιριακή τόνωση του αγροτικού εισοδήματος. Η μετατροπή του αγρότη σε ξενοδόχο και η εγκατάλειψη της γης και των παραδοσιακών ασχολιών.
2.Ένας τρόπος να βρουν απασχόληση οι νέοι, οι αγρότισσες, οι κάτοικοι της υπαίθρου, των οικονομικά ασθενέστερων ορεινών και μειονεκτικών περιοχών.	2.Η εγκατάλειψη της υπαίθρου, προς αναζήτηση δουλειάς.
3.Η υποδοχή του επισκέπτη σε ένα φιλικό και ζεστό περιβάλλον.	3.Η απρόσωπη παροχή υπηρεσιών.
4.Η επιδίωξη να γνωρίσει ο επισκέπτης τον τόπο μας, να τον νοιώσει οικείο και να θέλει να ξανάρθει.	4. Το επιπόλαιο σκεπτικό πως « που θα τον ξαναδούμε τον τουρίστα»
Γ) ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΑΞΙΔΙΩΤΗ.	
1.Η φιλοξενία σε ένα περιβάλλον λιτό με τοπικό χαρακτήρα, με όλες τις απαραίτητες ανέσεις αλλά χωρίς πολυτελείς εξάρσεις.	1. Η ασκητική και «μίζερη» φιλοξενία σε αυτό που αποκαλούμε «ενοικιαζόμενα δωμάτια», χωρίς άνεση, καθαριότητα και σπιτική ζεστασιά αλλά ούτε και η παγκοσμιοποιημένη πολυτέλεια 5 αστέρων.
2.Η επαφή του επισκέπτη με την αγροτική ζωή, τις καλλιέργειες, τις αγροτικές εργασίες με τη φύση, τη χλωρίδα και την πανίδα.	2. Η αντιμετώπιση της φύσης και της αγροτικής ζωής σαν ένα αδιάφορο «σκηνικό» .
3.Η γνωριμία του επισκέπτη με τα ήθη και τα έθιμα μιας περιοχής που αναβιώνουν με αυθεντικό τρόπο.	3.Η αναπαράσταση των εθίμων μιας περιοχής μόνο και μόνο για τουριστική κατανάλωση.
4.Η ενεργή συμμετοχή του τουρίστα σε ένα σύνολο δραστηριοτήτων:, α)αγροτικές δραστηριότητες, όπως πχ περισυλλογή μανιταριών, ελιάς, τρύγος κτλ, β)οικοτουρισμός, παρατήρηση πουλιών, πανίδας, χλωρίδας, επισκέψεις υδροβιότοπων κτλ, γ)αθλήματα περιπέτειας πχ ράφτινγκ, πεζοπορία, αλεξίπτωτο πλάγας κτλ, δ)πολιτιστικών περιηγήσεων, πχ επισκέψεις σε μοναστήρια, εκκλησίες, γεφύρια, μουσεία λαογραφία, μελισσοκομίας, ελιάς κα, παραδοσιακούς οικισμούς, αρχαιολογικούς χώρους, ε) διάφορα μαθήματα όπως πχ μαθήματα αργαλειού, ελληνικών χορών, γαστρονομίας, ελληνική κρητική, ηπειρώτικη κουζίνα, γευσιγνώσια,	4.Οι παθητικές διακοπές.

οινοποιεία, βιολογικά τοπικά προϊόντα, παραγωγή μελιού κτλ.	
5. Η γαστρονομία ως βασικό συστατικό του ποιοτικού αγροτουρισμού, η χρήση παραδοσιακών συνταγών με τοπικά και βιολογικά προϊόντα.	5. Η παροχή απλά ενός καλού γεύματος.
6. Η γνωριμία του επισκέπτη με την τοπική κοινότητα με άμεσο τρόπο, φιλικό και οικείο.	6. Η απουσία του αγρότη, της νοικοκυράς, η έλλειψη επικοινωνίας και επαφής με τους ντόπιους.

Πηγή:

<http://archive.in.gr/Reviews/article.asp?IngReviewID=993&IngChapterID=47282&IngItemID=1650>

1.3. ΜΟΡΦΕΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Οι κυρίαρχες μορφές αγροτουρισμού σε διεθνές επίπεδο είναι οι διακοπές σε αγροκτήματα και οι διακοπές σε αγροτικά καταλύματα (αγροικίες) που βρίσκονται μέσα στον αγροτικό οικισμό.

Η Ελλάδα με τη μεγάλη οικιστική της διασπορά, με την πολυνησιακή της συγκρότηση, με την αποκεντρωμένη μνημειακής της τοπογραφία, με το εναλλασσόμενο τοπίο, με τις μορφολογικές της αντιθέσεις και με τις διαφοροποιημένες κλιματολογικές της συνθήκες, συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις για ανάπτυξη μιας πλατιάς κλίμακας μορφών αγροτουρισμού.

Οι μορφές αυτές μπορούν να καταταχθούν σε δυο κατηγορίες :

Α. ο αμινής αγροτουρισμός, όπου οι φιλοξενούμενοι πέρα από τον κύριο προορισμό τους (διακοπές - ανάπαυση), ασχολούνται είτε με αγροτικές εργασίες κατά κανόνα στο αγρόκτημα (περιποίηση ζώων, άρμεγμα, τυροκομία, θερισμός, τρυγητός, λιομάζεμα, οπωροκηπευτική, μελισσοκομία, κτλ.), είτε και πολλές φορές παράλληλα, με ψυχαγωγικές δραστηριότητες, από αυτές που τους προσφέρει το περιβάλλον της αγροτικής περιοχής (κολύμπι, ψάρεμα, πεζοπορία, ορειβασία, κυνήγι, ιππασία, κτλ.).

Β. ο σύνθετος αγροτουρισμός, όπου οι τουρίστες, πέρα από τις παραπάνω δραστηριότητες, που μπορούν να αναπτύξουν μάλλον περιθωριακά, ικανοποιούν κύρια, κάποιες προσωπικές ανάγκες τους, που εξειδικεύουν τον αγροτουρισμό της περιοχής, όπως για παράδειγμα τουρισμός υγείας, αθλητισμού, φυσιολατρίας, θρησκείας, πολιτισμού. (<http://www.agrotourcrete.gr/>)

Κύριες μορφές αμιγή αγροτουρισμού στην Ελλάδα:

- σε χωριά ιδιαίτερου φυσικού κάλους
- σε νησιωτικές ή παραλιακές περιοχές
- σε παραδοσιακούς οικισμούς οι οποίοι έχουν να αναδείξουν μια ξεχωριστή αρχιτεκτονική
- κοντά σε προστατευόμενες περιοχές, όπως εθνικούς δρυμούς και υδροβιότοπους
- σε καταλύματα συνεταιριστικής μορφής, όπου τα μέλη των συνεταιρισμών, κυρίως γυναίκες προσφέρουν προϊόντα δικής τους ή τοπικής παραγωγής και αυθεντική φιλοξενία. (<http://www.agrotourcrete.gr/>)

Κύριες μορφές σύνθετου αγροτουρισμού στην Ελλάδα:

- σε περιοχές με ιαματικές πηγές, γνωστές ως λουτροπόλεις,
- σε ορεινά χωριά στην περιοχή των οποίων λειτουργεί οργανωμένο χιονοδρομικό κέντρο
- σε αγροτικές περιοχές με αθλητικές εγκαταστάσεις
- σε κατασκηνωτικούς χώρους (camping)
- για παιδιά μικρής ηλικίας, σε παιδικές κατασκηνώσεις με αθλητικές εγκαταστάσεις
- σε κέντρα διερχομένων τουριστών που βρίσκονται σε ειδικούς κόμβους και δέχονται περαστικούς για να τους προσφέρουν φιλοξενία
- σε αγροτικές περιοχές όπου υπάρχουν πολιτιστικά ενδιαφέροντα.

Όλες οι παραπάνω μορφές αγροτουρισμού στην Ελλάδα εντοπίζονται σε αγροτικές περιοχές, οι τύποι των καταλυμάτων είναι κυρίως δωμάτια εντός της οικίας της αγροτικής οικογένειας ή καταλύματα που αποτελούν προέκταση της κατοικίας, είτε τέλος ανεξάρτητα της οικίας δωμάτια, έτσι ώστε να

εξασφαλίζεται η ανεξαρτησία της ιδιωτικής ζωής των κατοίκων και των επισκεπτών. (<http://www.agrotourcrete.gr/>)

1.4. ΣΤΟΧΟΙ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο αγροτουρισμός στοχεύει σε δύο παράλληλους στόχους:

- Να δώσει τη δυνατότητα στον τουρίστα να περάσει ήρεμες διακοπές μέσα στη φύση, έξω από το πλαίσιο του ανεπτυγμένου τουρισμού, μέσα σε ένα φιλόξενο κλίμα που δημιουργεί η ίδια η φύση και οι άνθρωποί της

- να ενισχύσει τον επαγγελματία του αγροτικού εισοδήματος με την εκμετάλλευση καταλυμάτων και την τροφοδοσία των επισκεπτών, των καταλυμάτων, με προϊόντα της ντόπιας αγροτικής παραγωγής και της τοπικής λαϊκής τέχνης.

Κάτω από αυτήν την οπτική γωνία ο αγροτουρισμός αποτελεί μια πραγματικά σημαντική μορφή τουριστικής ανάπτυξης που στοχεύει:

- στο συνδυασμό συνεργασίας των τριών τομέων της παραγωγής μιας χώρας

(πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς)

- στην περιφερειακή ανάπτυξη, αφού η ύπαρξη του αποτελεί σημαντικό λόγο δημιουργίας αναπτυξιακών έργων υποδομής

- στην ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών και οικολογικών επιβαρύνσεων

- στην άνοδο του οικονομικού επιπέδου των περιοχών αυτών και στη συμπλήρωση του εισοδήματος των κατοίκων καθώς και στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας του αγροτικού πληθυσμού

- στη διασφάλιση και στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, έχοντας συγχρόνως θετική επίδραση στη συγκράτηση των πληθυσμών στον τόπο κατοικίας. Παράλληλα με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας επιβιώνουν συχνά επαγγέλματα που τείνουν να εκλείψουν και τέτοια στη χώρα μας θεωρούνται αυτά που σχετίζονται με χειρονακτικές τέχνες, όπως η ξυλογλυπτική, η αργυροχρυσοχοΐα, η κεραμική, η υφαντική

- στη βελτίωση και διάθεση των τοπικών και γεωργικών προϊόντων καθώς και στη γνωριμία τους με το κοινό
- στη διατήρηση, την προβολή και την αξιοποίηση της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς
- Γνωριμία με τη φύση και ψυχολογική ικανοποίηση και ανάταση του τουρίστα από την επαφή του με αυτή
- στην ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού με την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε περιοχές που μέχρι σήμερα παρέμεναν αναξιοποίητες, ενώ στη πραγματικότητα διαθέτουν δυναμική ανάπτυξης.

(<http://www.agrotourcrete.gr/>)

1.5. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟ.

Με τον καθορισμό της αποστολής του αγροτουρισμού, την καθιέρωση των στόχων και τη διαρκή ετοιμότητα για την αντιμετώπιση της κάθε αλλαγής, συνδέεται αναπόσπαστα ο προγραμματισμός και η κατάστρωση στρατηγικών σχεδίων και οι τακτικές για αγροτουριστική δράση.

Η στρατηγική για μια ειδική μορφή τουρισμού όπως είναι ο αγροτουρισμός στην ευρύτερη έννοια του, είναι ένα δυναμικό σχέδιο για την επίτευξη της αποστολής και των λειτουργικών σκοπών της. Η στρατηγική είναι καταλύτης και οδηγός ενεργειών και περιέχει οπωσδήποτε μικροτακτικές για την αντιμετώπιση καθημερινών ή βραχυπρόθεσμων προβλημάτων.

Οι μικροτακτικές κάνουν χρήση των καθημερινών δυνάμεων της επιχείρησης με σκοπό την επίτευξη της γενικής στρατηγικής. Στο ενδεχόμενο της ύπαρξης αντίθετων επιχειρημάτων, παραμένει γεγονός ότι ο συστηματικός προγραμματισμός και η στρατηγική μάρκετινγκ κάνουν να ξεχωρίζει μια επιτυχημένη επιχείρηση από μια μέτρια.

Στην Ελλάδα, από τη δεκαετία του 1960, υπήρξε μια απρογραμμάτιστη και εμπειρική ανάπτυξη μορφών αγροτουρισμού, κυρίως σε παραθαλάσσιες περιοχές που αργότερα μετατράπηκαν σε κέντρα οργανωμένου μαζικού τουρισμού διακοπών. Η ανάπτυξη αυτή στηρίχθηκε στην προσπάθεια των ντόπιων κατοίκων να προσφέρουν στους τουρίστες τα σπίτια τους σαν

φιλοξενία και συχνά και τα τοπικά τους προϊόντα. Η έλλειψη συγκροτημένων εθνικών και τοπικών προγραμμάτων και η ταχύτατη ανάπτυξη του οργανωμένου μαζικού τουρισμού διακοπών σε αυτές τις περιοχές, άφησε ανολοκλήρωτες τις όποιες προσπάθειες του σταδιακά μετατράπηκαν σε επιχειρήσεις ενοικιαζόμενων δωματίων.

Έτσι υπήρξε μια σημαντική χρονική υστέρηση σε σχέση με τις άλλες ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες, οι οποίες εδώ και πενήντα χρόνια τουλάχιστον έχουν αναπτύξει τον αγροτουρισμό παράλληλα με τον κοινωνικό τουρισμό, χρησιμοποιώντας τους ουσιαστικά ως βασικά εργαλεία της περιφερειακής τους ανάπτυξης.

Στην Ελλάδα υπήρξαν απόπειρες εκπόνησης τέτοιων αναπτυξιακών προγραμμάτων κατά τη δεκαπενταετία 1975 – 1990, χωρίς όμως να δώσουν κάποια χειροπιαστά αποτελέσματα, γεγονός που οφείλεται κυρίως στους εξής λόγους:

- στην ελλιπή νομοθεσία
- στην έλλειψη τεχνογνωσίας
- στις λανθασμένες χωροταξικές επιλογές και
- στην χρηματοδότηση με ασαφή κριτήρια

λόγοι οι οποίοι καθιστούν επιτακτική την ανάγκη να υπάρξουν βραχυπρόθεσμα τα κάτωθι:

- σύνταξη δύο ή τριών πιλοτικών προγραμμάτων για ορεινές και μεσογειακές περιοχές της χώρας, που θα βοηθήσουν στην εξαγωγή ορθολογικών και φερέγγυων συμπερασμάτων.
- δημιουργία τεχνογνωσίας στα θέματα που σχετίζονται με την οικονομοτεχνική υποδομή, τις μορφές απασχόλησης, το μάρκετινγκ και την προβολή, τη φορολόγηση.
- έμφαση στη χωροταξική διάσταση ανάπτυξης του αγροτουρισμού, λαμβάνοντας υπ' όψιν τους υφιστάμενους τύπους τουριστικής ανάπτυξης.

Ο αγροτουρισμός και ο τουρισμός στην ύπαιθρο μπορούν να αναπτυχθούν μόνο σε μεσόγειες, ορεινές ή ημιορεινές περιοχές της χώρας και

όχι σε περιοχές που γειτνιάζουν με τόπους μαζικού τουρισμού. Καθοριστικό ρόλο σε αυτή την προσέγγιση έπαιξε το γεγονός ότι έχει αποδειχτεί στην πράξη πως η ανάπτυξη του αγροτουρισμού κοντά σε περιοχές μαζικού τουρισμού δεν είναι επιτυχής, αφού συνήθως αντιγράφονται τα αναπτυξιακά πρότυπα των τουριστικά κορεσμένων περιοχών με συνέπεια οι αγροτουριστικές απόπειρες να καταλήγουν συχνά σε επιχειρήσεις ανάπτυξης «ενοικιαζόμενων δωματίων».

Μέσα από την οριοθέτηση της έννοιας του αγροτουρισμού μπορούν να διαφανούν τα βασικά στοιχεία τα οποία αποτελούν και τους βασικούς άξονες οποιουδήποτε προγράμματος αγροτουριστικής ανάπτυξης:

Η συμπληρωματικότητα του εισοδήματος της αγροτικής οικογένειας. Αποτελεί θεμελιακό στοιχείο και εισάγει αυτομάτως την αναπτυξιακή και την κοινωνική διάσταση στην έννοια «αγροτουρισμός». Δεν αποτελεί ο αγροτουρισμός δραστηριότητα που θα υποκαταστήσει την απασχόληση στον αγροτικό τομέα, αλλά αντιθέτως είναι αυτός που θα στηρίξει και θα ενισχύσει τον τοπικό πληθυσμό στην κύρια ενασχόληση του που είναι και παραμένει η γεωργία.

Ο αγροτουρισμός ως συμπληρωματικός πόρος στον προϋπολογισμό της αγροτικής οικογένειας, όπου σημαίνει μεγαλύτερο διαθέσιμο εισόδημα, βελτίωση των όρων ζωής, διεύρυνση των ευκαιριών πρόσβασης σε απασχόληση και μείωση των κινήτρων εγκατάλειψης του τόπου, δηλαδή συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού στις εστίες του.

Με δεδομένους τους δύο αυτούς βασικούς άξονες, είναι αυτονόητο πως ένα πρόγραμμα αγροτουριστικής ανάπτυξης μπορεί να ωφελήσει πολλαπλώς πολλές ταυτόχρονα αγροτικές οικογένειες, αφού θα συμβάλει στη δημιουργία συμπληρωματικών εσόδων γητευτές. Ωστόσο, η μικρή επιχειρηματική μονάδα οικογενειακού ή συνεταιριστικού χαρακτήρα δεν είναι σε θέση να μπορεί να ολοκληρώσει την προσπάθεια για δημιουργία ενός συντονιστικού οργάνου με αρμοδιότητες χάραξης αγροτουριστικής πολιτικής ή υπόδειξης προδιαγραφών ή επιβολής ελέγχου στην εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων, με αποτέλεσμα να διαπιστώνεται εγγενής αδυναμία χρησιμοποίησης του αγροτουρισμού ως του μοναδικού μοχλού για την

εφαρμογή μιας πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης των «άγονων» και εγκαταλελειμμένων ορεινών και ημιορεινών περιοχών της χώρας.

1.6. ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟ

Ο αγροτουρισμός, ως μοχλός τοπικής ανάπτυξης, είναι ικανός να προκαλέσει σημαντικά οφέλη στον αγροτικό πληθυσμό, τα οποία μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

Αποτελέσματα της ανάπτυξης του αγροτουρισμού στις τοπικές κοινωνίες:

Η διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης στον αγροτικό χώρο

Διαφοροποιείται η παραγωγική βάση στον αγροτικό χώρο, με τη δημιουργία απασχόλησης η οποία δεν προέρχεται αποκλειστικά από τον πρωτογενή τομέα της οικονομίας.

Η δημιουργία θέσεων εργασίας στην ύπαιθρο των οποίων το κύριο χαρακτηριστικό είναι η εποχικότητα.

Η δημιουργία συμπληρωματικού εισοδήματος στη γεωργία, γεγονός το οποίο επιτρέπει τη συνέχιση της άσκησης του γεωργικού επαγγέλματος.

Η συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στην ύπαιθρο ως συνέπεια των παραπάνω και μάλιστα του πιο δυναμικού τμήματος.

Η πρόκληση αλυσιδωτών πολλαπλασιαστικών επιδράσεων στην οικονομία των τοπικών κοινωνιών λόγω της αυξημένης ζήτησης σε συναφή προϊόντα και υπηρεσίες.

Η αναβίωση δραστηριοτήτων, όπως χειροτεχνία, οικοτεχνία, παραγωγή τοπικών παραδοσιακών προϊόντων κλπ

Η αξιοποίηση παραδοσιακών κτιρίων, οικισμών κλπ μέσω της αναπαλαίωσης

Η ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου ορισμένων περιοχών

Η προώθηση των τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.

Η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική αναβάθμιση των τοπικών κοινωνιών μέσω της αύξησης των εισοδημάτων τους αφ' ενός, αλλά και της εξόδου των τοπικών κοινωνιών από την απομόνωση.

Η δημιουργία υποδομών και η βελτίωση της ποιότητας και του επιπέδου ζωής του τοπικού πληθυσμού. (Κουτσού, 2006)

Η ενεργοποίηση του ντόπιου πληθυσμού και της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και των τοπικών συλλογικών φορέων προς την κατεύθυνση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Ο αγροτουρισμός λοιπόν μπορεί να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης αγροτικών περιοχών, δεδομένου ότι σύμφωνα με τις νέες τάσεις της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, οι οποίες επηρεάζονται από τις διεθνείς εξελίξεις της οικονομίας και ειδικότερα του πρωτογενή τομέα, το μέλλον των αγροτικών περιοχών και ιδιαίτερα των ορεινών και μειονεκτικών δεν εξαρτάται από την εξέλιξη της γεωργίας και κτηνοτροφίας, αλλά από τη διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης. Τη δημιουργία δηλαδή και την ανάπτυξη καινούργιων δραστηριοτήτων στον αγροτικό χώρο, μεταξύ των οποίων ο Αγροτουρισμός κατέχει εξέχουσα θέση.

Για να μπορέσει ο αγροτουρισμός να επιτελέσει τους φιλόδοξους στόχους του, θα πρέπει η ανάπτυξή του να σχεδιασθεί ορθολογικά και ολοκληρωμένα και να βασίζεται στην αξιοποίηση των ανθρώπινων, φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής. Τρία είναι τα στοιχεία του αγροτουρισμού, η συνύπαρξη των οποίων είναι απαραίτητη για την ανάπτυξή του:

ο χώρος

ο άνθρωπος

το προϊόν (Κουτσού, 2006)

Ο χώρος

Σε ότι αφορά το χώρο, οι υπάρχοντες σ' αυτόν αγροτουριστικοί πόροι καθορίζουν την ελκυστικότητά του, η οποία με τη σειρά της προσδιορίζει τη ζήτηση εκ μέρους των επισκεπτών – τουριστών. Το φυσικό τοπίο, η γεωμορφολογία της περιοχής, το γεωργικό τοπίο, η αρχιτεκτονική και πολιτισμική κληρονομιά και παράδοση, είναι στοιχεία του χώρου που μπορούν να ανταποκριθούν στο φανταστικό των επισκεπτών – τουριστών και να τους προκαλέσουν και προσκαλέσουν να τον επισκεφθούν. Αυτό σημαίνει ότι εάν ένας τόπος δε διαθέτει κάποιο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό, το οποίο να είναι ικανό να κινήσει το ενδιαφέρον των επισκεπτών – τουριστών, δεν είναι δυνατό να αναπτυχθεί ο αγροτουρισμός. (Κουτσού, 2006)

Ο άνθρωπος

Για να μπορέσει η τοπική κοινωνία και κυρίως οι αγρότες να αναλάβουν την υλοποίηση αγροτουριστικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να είναι σε θέση να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις των επισκεπτών – τουριστών, οι οποίοι γνωρίζουν τι ακριβώς θέλουν και έχουν τα μέσα να επιλέξουν αυτό που επιθυμούν. Με άλλα λόγια θα πρέπει οι αγρότες, υπερβαίνοντας το ρόλο του παραγωγού που έχουν, να αναλάβουν και ένα δεύτερο ρόλο, σύμφωνα με τον οποίο θα προσφέρουν υπηρεσίες και προϊόντα υψηλής ποιότητας στους επισκέπτες – τουρίστες και παράλληλα θα πρέπει να τους πείθουν ότι τους προσφέρουν κάτι εξειδικευμένο που δεν μπορεί να προσφερθεί από άλλους.

Ωστόσο, το μεγάλο πρόβλημα των αγροτικών περιοχών και κυρίως των ορεινών και μειονεκτικών, που διαθέτουν και τους πιο ενδιαφέροντες αγροτουριστικούς πόρους, είναι η γήρανση του πληθυσμού τους, με αποτέλεσμα την αδυναμία εκ μέρους τους να αναλάβουν καινοτόμες πρωτοβουλίες και καινούργιους ρόλους που απαιτούνται από τον αγροτουρισμό, δεδομένου ότι εκλείπουν ή είναι πολύ λίγα τα νέα και δυναμικά άτομα.

Έτσι λοιπόν η προώθηση του αγροτουρισμού στις περιοχές αυτές στηρίζεται κυρίως στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, ικανού να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του αγροτουρισμού και να αναλάβει την υλοποίηση αγροτουριστικών πρωτοβουλιών. Η εγκατάσταση νέων στη γεωργία μπορεί να είναι ουσιαστικής συμβολής στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού, αλλά και στην ανάπτυξη της υπαίθρου γενικότερα. (Κουτσού, 2006)

Ο χαρακτήρας του αγροτουρισμού, σε συνδυασμό με τις δραστηριότητες που απαιτεί, τον καθιστά ιδιαίτερα προσιτό στο γυναικείο πληθυσμό της υπαίθρου, ο οποίος βλέπει σ' αυτόν όχι μόνο μια νέα ευκαιρία απασχόλησης, αλλά και τη δυνατότητα της αναγνώρισης και της βελτίωσης της θέσης του στην τοπική κοινωνία. Στην Ελλάδα μια έκφραση του ιδιαίτερου αυτού ενδιαφέροντος από την πλευρά των γυναικών είναι η σύσταση γυναικείων αγροτουριστικών συνεταιρισμών, με τους οποίους θα ασχοληθούμε εκτενέστερα σε επόμενο κεφάλαιο.

Η βασική και συνεχής επιμόρφωση όσων θέλουν να ασχοληθούν ή ασχολούνται ήδη με τον αγροτουρισμό είναι η βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία, διοίκηση και εξέλιξη οποιασδήποτε αγροτουριστικής δραστηριότητας, είτε αυτή αναφέρεται στην προσφορά καταλύματος και εστίασης, είτε στο ρόλο του εμπυχωτή, είτε στην παρασκευή και διάθεση παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων. (Κουτσού, 2006)

Το προϊόν

Στον αγροτουρισμό το προϊόν είναι το λεγόμενο αγροτουριστικό προϊόν. (Κουτσού, 2006)

Ο Αγροτουρισμός σε άλλες χώρες

Στις χώρες της δυτικής Ευρώπης, όπως Γαλλία, Αυστρία, Γερμανία, αλλά και σε ορισμένες της ανατολικής, όπως Πολωνία, ο αγροτουρισμός είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος. Στην Ελλάδα, όπως εξ' άλλου και στις νότιες χώρες της Ευρώπης είναι λιγότερο αναπτυγμένος. Η σχετικά χαμηλή ζήτηση αγροτουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών από τον αστικό πληθυσμό, πέρα από τους τρόπους άσκησης της πολιτικής, οφείλεται επίσης και στην πρόσφατη ιστορία της ελληνικής κοινωνίας. Η αγροτική έξοδος, σε αντίθεση με τις δυτικές κοινωνίες, είναι σχετικά πρόσφατο φαινόμενο, γεγονός που σημαίνει ότι ο ελληνικός αστικός πληθυσμός διατηρεί ακόμη στενές σχέσεις με τον αγροτικό χώρο. (Κουτσού, 2006)

Στις μεσογειακές χώρες η επικρατέστερη τάση ήταν πάντα ο παραθαλάσσιος τουρισμός. Τα διεθνή τουριστικά πρακτορεία επικέντρωναν το ενδιαφέρον των τουριστών, ντόπιων και αλλοδαπών, περισσότερο προς τις παράκτιες περιοχές παρά προς τις ηπειρωτικές αγροτικές περιοχές, ενισχύοντας ακόμα πιο πολύ αυτή την τάση. Η επιθυμία του αστικού πληθυσμού για «επιστροφή στη φύση» και «εξερεύνηση ενός τόπου» ανέκυψε μόλις κατά τη δεκαετία του 1980, ως αποτέλεσμα επιρροών από το οικολογικό ρεύμα, καθώς και τον κορεσμό από το μοντέλο του μαζικού τουρισμού. Το κοινωνικό ενδιαφέρον επικεντρώθηκε στην προστασία των απειλούμενων περιοχών και στην προσπάθεια να ανακαλύψει ο καθένας την ταυτότητά του μέσα από τις πολιτιστικές αξίες. Αυτό το ενδιαφέρον υπήρξε το

κίνητρο για το σχεδιασμό της ανάπτυξης του αγροτουρισμού στην Ελλάδα. Πολλοί φορείς πείστηκαν ότι η ανάπτυξη αρκετών περιοχών της χώρας μπορεί να στηριχθεί στον αγροτουρισμό και στράφηκαν προς αυτή την κατεύθυνση.

Τόσο ο σχεδιασμός όσο και η διαχείριση του αγροτουρισμού έχουν έντονο τοπικό χαρακτήρα, με την έννοια ότι γίνονται από τοπικούς φορείς και τον τοπικό πληθυσμό. Επιδιώκεται αυτό που λέγεται «εκ των κάτω» ανάπτυξη, δηλαδή το τοπικό ανθρώπινο δυναμικό αποφασίζει και διαχειρίζεται την ανάπτυξή του. (Κουτσού, 2006).

Ο αγροτουρισμός στην Ελλάδα

Η ανάπτυξη του αγροτουρισμού στην Ελλάδα διαρθρώθηκε γύρω από δύο άξονες. Ο πρώτος αφορούσε τις αγροτουριστικές δραστηριότητες ιδιωτικής πρωτοβουλίας και ο δεύτερος άξονας τους γυναικείους αγροτουριστικούς συνεταιρισμούς. Όσον αφορά τον πρώτο άξονα, μπορούμε να διακρίνουμε δύο κατηγορίες αγροτουριστικών δράσεων: η πρώτη αναφέρεται στις τουριστικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται από το γεωργό στα πλαίσια της γεωργικής του εκμετάλλευσης, δρώντας συμπληρωματικά στην κύρια απασχόληση και το εισόδημά του. Η δεύτερη κατηγορία αναφέρεται σε όλες τις τουριστικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται στον αγροτικό χώρο από μόνιμους κατοίκους της περιοχής, οι οποίοι δεν έχουν ως κύριο επάγγελμα τη γεωργία (μπορεί να την έχουν ως δευτερεύον ή να μην ασχολούνται καθόλου).

Οι γυναικείοι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί

Ο δεύτερος άξονας, οι γυναικείοι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί, συστάθηκαν την τελευταία εικοσαετία και αποτελούν πρωτοτυπία για τη χώρα μας. (Κουτσού, 2006).

Τα πιο επιτυχή παραδείγματα ανάπτυξης αγροτουρισμού στη χώρα μας εντοπίζονται σε ορεινές ή σε μειονεκτικές περιοχές, οι οποίες διαθέτουν ένα πλούσιο φυσικό, πολιτιστικό και πολιτισμικό περιβάλλον (τουριστικοί πόροι) και τη βασική υποδομή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Η ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟ

Ο αγροτικός χώρος έχει ένα πολύ σημαντικό φυσικό και πολιτιστικό πλούτο. Ο πλούτος αυτός μπορεί να αξιοποιηθεί με ποικίλες τουριστικές δραστηριότητες, οι οποίες μπορούν να ικανοποιήσουν ένα συνεχώς πιο απαιτητικό και διαφοροποιημένο στις απαιτήσεις του τουριστικό κοινό. Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να είναι οι εξής:

2.1.1. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ

Μικρές μονάδες, συνήθως μέχρι 10 δωμάτια

Οικογενειακές επιχειρήσεις

Μπορεί να είναι ανακαινισμένα παραδοσιακά ιδιόκτητα σπίτια ή καινούργια κατασκευασμένα γι' αυτό το σκοπό Τα καταλύματα μπορεί να δέχονται εξειδικευμένη πελατεία, όπως:

καταλύματα για κυνηγούς:

καταλύματα για ψαράδες

καταλύματα για σκιέρ

καταλύματα για άτομα με ειδικές ανάγκες (Κουτσού, 2006)

2.1.2. CAMPINGS

Έχουν εποχιακό χαρακτήρα

2.1.3. ΕΣΤΙΑΣΗ

Μπορεί να προσφέρει:

πρωινό

πρωινό και γεύμα

οι πελάτες μπορεί να είναι:

αποκλειστικά οι πελάτες των καταλυμάτων

και περαστικοί

πελάτες με rendez - vous

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την καλή τους επιτυχία είναι:

ο τοπικός χαρακτήρας των προσφερόμενων εδεσμάτων: πρέπει να βασίζονται στη διαφορετικότητα, την τοπικότητα και την υψηλή ποιότητα

η τήρηση όλων των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας (Κουτσού, 2006)

2.1.4. ΓΕΥΣΙΓΝΩΣΙΑ

Οι επισκέπτες επισκέπτονται τους χώρους παρασκευής τοπικών παραδοσιακών προϊόντων (τσίπουρο, κρασί, τυριά κλπ) ξεναγούνται από τον ιδιοκτήτη, δοκιμάζουν και αγοράζουν.

ΔΕΝ προσφέρεται γεύμα

Βασίζεται στην παραδοσιακότητα των προϊόντων, την ποιότητα, τους καθαρούς χώρους και τη ζεστή υποδοχή

2.1.5. ΚΕΝΤΡΑ ΙΠΠΑΣΙΑΣ

Πρόκειται για χώρους όπου εκτρέφονται άλογα για ιππασία.

2.1.6. ΥΠΟΔΟΧΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ

Πρόκειται για την υποδοχή στο αγρόκτημα παιδιών και νέων, συνήθως μέχρι 15 ετών, χωρίς τους γονείς τους, με τους δασκάλους για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Οι επισκέψεις αυτές δίνουν τη δυνατότητα: Να γνωρίσουν τα παιδιά το αγρόκτημα, τη ζωή στο αγρόκτημα, τα ζώα, τα φυτά.

2.1.7. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑΤΟΣ

Ο ιδιοκτήτης πουλάει τα προϊόντα του αγροκτήματός του είτε νωπά, είτε μεταποιημένα, μέσα στο αγρόκτημά του. (Κουτσού, 2006)

2.1.8. ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Θα μπορούσαν να αναπτυχθούν και άλλες δραστηριότητες είτε παράλληλα με τις παραπάνω, είτε μεμονωμένα, όπως: διδασκαλία ψαρέματος ή κυνηγιού, οδηγός σε ορειβασίες, περιπάτους σε βουνό, σεμινάρια παρασκευής προϊόντων κλπ. (Κουτσού, 2006)

Ο αγροτουρίστας δεν αναζητά τις παθητικές διακοπές. Η παραμονή στην ύπαιθρο μπορεί να εμπλουτισθεί με ποικίλες δραστηριότητες, με τα λεγόμενα «σπορ κοντά στη φύση» ή «σπορ περιπέτειας». Ένα ορμητικό ποτάμι μπορεί να είναι μια θαυμάσια ευκαιρία για την διοργάνωση αθλημάτων

όπως το ράφτινγκ ή τα κανό. Τα περιπατητικά μονοπάτια που διασχίζουν περιοχές της χώρας, όπως το Ε4 ή Ε9 αφορμή για την διοργάνωση ομάδων πεζοπορίας. Το Trekking, η ορειβάσια, το ποδήλατο ή η κατάβαση βουνού, η τοξοβολία, η ιππασία όλες οι μορφές δραστηριοτήτων, που συνδυάζουν τον τουρισμό περιπέτειας με την ενεργή συμμετοχή και δράση στη φύση, μπορούν να συμβάλλουν στον εμπλουτισμό του αγροτουριστικού «πακέτου».

Ιδιαίτερη θέση όμως κατέχουν στον αγροτουρισμό οι δραστηριότητες που αξιοποιούν τα πολιτιστικά, θρησκευτικά, λαογραφικά, αρχιτεκτονικά, γαστρονομικά στοιχεία της περιοχής. Έτσι η αξιοποίηση για την δυνατότητα επίσκεψης και ξενάγησης σε παλιά μοναστήρια, εκκλησίες, γεφύρια, οινοποιεία, τυροκομία εργαστήρια χειροτεχνίας, η συμμετοχή σε πανηγύρια και τοπικές γιορτές, στο μάζεμα της ελιάς ή του τρύγου, ακόμα και τα μαθήματα τοπικής κουζίνας, όλα μπορούν να προσδώσουν στον Αγροτουρισμό την ξεχωριστή τοπική ταυτότητα και να τον αναδείξουν σε μοναδικό προϊόν. (in.gr αγροτουρισμός)

2.2 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η επιχείρηση που ασχολείται με τον αγροτουρισμό καλό θα είναι να μην περιορισθεί στην προσφορά ενός μόνο προϊόντος – υπηρεσίας στην πελατεία της, αλλά να της προσφέρει μια ποικιλία υπηρεσιών και δραστηριοτήτων. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να την ικανοποιήσει ποικιλοτρόπως και έτσι να δημιουργήσει μια πιστή πελατεία.

Επειδή όμως μια μονάδα δεν μπορεί συνήθως να προσφέρει μεγάλο φάσμα υπηρεσιών και δραστηριοτήτων, το πιο εφικτό είναι μια ομάδα επιχειρήσεων της ίδιας περιοχής να συνεργαστεί για το σκοπό αυτό. Αυτό σημαίνει ότι η κάθε επιχείρηση θα ενημερώνει τους πελάτες για τις υπηρεσίες και δραστηριότητες που προσφέρουν οι άλλες επιχειρήσεις της περιοχής και στη συνέχεια αυτοί θα επιλέξουν τι τους ενδιαφέρει. Έτσι δημιουργείται η πελατεία της περιοχής, από την οποία ωφελείται η κάθε επιχείρηση ξεχωριστά. (Κουτσοῦ 2006).

Οι προσφερόμενες υπηρεσίες και οι προτεινόμενες δραστηριότητες μπορούν να διαφοροποιηθούν και να εξαρτώνται από το είδος της πελατείας. Δηλαδή άλλες υπηρεσίες και δραστηριότητες θα προταθούν σε μια ομάδα νέων που θέλουν να κάνουν δύσκολα σπορ στο βουνό, άλλες σε μια ομάδα οικολόγων που θέλουν να εξερευνήσουν τη φύση, άλλες σε μια ομάδα που τους ενδιαφέρουν τα θρησκευτικά μνημεία, άλλες σε μια ομάδα οικογενειών με παιδιά κλπ. Με άλλα λόγια, μπορούν να προτείνονται «πακέτα» δραστηριοτήτων στους επισκέπτες. Όμως τα πακέτα αυτά είναι διαφορετικά από αυτά των τουριστικών γραφείων, διότι ενώ τα τουριστικά γραφεία οργανώνουν το ημερήσιο πρόγραμμα δραστηριοτήτων των πελατών τους και τους «υποχρεώνουν» να το ακολουθήσουν, οι μεμονωμένες επιχειρήσεις προτείνουν μια σειρά δραστηριοτήτων, από τις οποίες ο πελάτης θα επιλέξει αυτές που τον ενδιαφέρουν, ιδιαιτερότητα η οποία ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του τουρίστα που θέλει να κάνει εναλλακτικό τουρισμό.

Η οργάνωση αυτή μεταξύ των ομοειδών επιχειρήσεων μιας περιοχής καλό θα είναι να αναλαμβάνεται από ένα φορέα. Ο φορέας αυτός μπορεί να είναι δημόσιος (π.χ. η Νομαρχία, ο Δήμος), αλλά μπορεί επίσης να είναι φορέας που δημιουργείται από τη συνεργασία του συνόλου των παραπάνω επιχειρήσεων. Ρόλος του θα είναι η δημιουργία και η προβολή της τουριστικής εικόνας της περιοχής, καθώς επίσης και η παροχή πληροφοριών για όλες τις συναφείς επιχειρήσεις που λειτουργούν στην περιοχή με λεπτομερείς πληροφορίες για τον τόπο και τις υπηρεσίες που προσφέρουν. (Κουτσού, 2006)

2.3 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Από τη δεκαετία του 1980 η προώθηση του αγροτουρισμού εντάχθηκε στη στρατηγική της (τότε) Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΚ) με στόχο τη διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών στην ύπαιθρο και τη συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού. Η ΕΚ έκρινε απαραίτητη τη στήριξη της αειφόρου αγροτικής ανάπτυξης και γι' αυτό το λόγο θέσπισε χρηματοδοτικά προγράμματα τα οποία προώθησαν, μέσω επιδοτήσεων, τις αγροτουριστικές

δραστηριότητες. Τέτοιου είδους προγράμματα είναι: ο Κανονισμός 1257/99, τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης και η Κοινοτική πρωτοβουλία Leader (I, II και Plus) και τα Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης του Αγροτικού Χώρου (Ο.Π.Α.Α.Χ.)

1. Κανονισμός 1257/99

Με τον Κανονισμό 1257/99 (πρώην 950/97, 2328/91, 797/85) θεσπίστηκε το πλαίσιο της κοινοτικής στήριξης για την αειφόρο αγροτική ανάπτυξη. Σύμφωνα με τον Κανονισμό η στήριξη προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων¹ (ΕΓΤΠΕ) και λιγότερο από τις χρηματοδοτικές συνεισφορές των κρατών μελών. Από τους κύριους στόχους του Κανονισμού, ο οποίος τέθηκε σε εφαρμογή το 1985, ήταν η βελτίωση της δομής και της αποτελεσματικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και η δημιουργία συμπληρωματικών εισοδημάτων στη γεωργία με την προώθηση αγροτουριστικών και αγροβιοτεχνικών δραστηριοτήτων. Ο Κανονισμός αφορούσε μόνο στους κατά κύριο επάγγελμα γεωργούς, αυτούς δηλαδή που τουλάχιστο το 51% του εισοδήματός τους προέρχεται από τη γεωργία/ κτηνοτροφία. Δικαιούχοι είναι φυσικά πρόσωπα, ωστόσο ο Κανονισμός προβλέπει και την ενίσχυση συνεργαζόμενων γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Απαραίτητες προϋποθέσεις για τους δικαιούχους, εκτός από το να έχουν ως κύριο επάγγελμα τη γεωργία ή την κτηνοτροφία ήταν να είναι μόνιμοι κάτοικοι ορεινής ή μειονεκτικής περιοχής και η επένδυσή τους να πραγματοποιείται στα όρια της παραπάνω περιοχής (Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 1999).

2. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Τα Κοινοτικά Πλάισια Στήριξης (ΚΠΣ) έχουν περιφερειακά σκέλη, τα ΠΕΠ. Υπήρξαν τρία ΚΠΣ:

1ο ΚΠΣ : 1988 – 1994

2ο ΚΠΣ : 1994 – 2000

3ο ΚΠΣ : 2000 – 2006

Τα ΠΕΠ είναι πολυτομεακές διαρθρωτικές παρεμβάσεις που στοχεύουν στη βελτίωση της οικονομικής αποτελεσματικότητας και στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στην περιφέρεια. Καταρτίζονται από κάθε περιφέρεια στο πλαίσιο ενός στρατηγικού σχεδιασμού ανάπτυξης και περιλαμβάνουν Άξονες – Δράσεις – Μέτρα.

Ο αγροτουρισμός αποτελεί έναν από τους άξονες των ΠΕΠ. Δίνεται έμφαση σε έργα μεσαίας κλίμακας , βασικής υποδομής , προστασίας του περιβάλλοντος και αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού.

Δικαιούχοι είναι οι τοπικοί φορείς, οι συλλογικοί φορείς και τα φυσικά πρόσωπα. Επιδοτούμενες δράσεις έχουν στον αγροτουρισμό, στην αγροβιοτεχνία, στα πολιτιστικά κέντρα, στους εκθεσιακούς χώρους, στη συντήρηση κτηρίων, στα πάρκα κτλ.

3. Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader (Liaisons Entre Actions de Developpement de l'Economie Rurale, δηλαδή Δεσμοί Μεταξύ των Δράσεων για την Ανάπτυξη της Αγροτικής Οικονομίας) ξεκίνησε με το Leader I (1991-1993) και συνεχίστηκε με το Leader II (1994-1999) και το Leader + (2000-2006). Στόχος του προγράμματος είναι η ανάπτυξη του αγροτικού χώρου με τη σύμπραξη των τοπικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και με μία διαδικασία βασισμένη στις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής. Οι δικαιούχοι μπορεί να είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα (ιδιώτες, συνεταιρισμοί, σύλλογοι κλπ.). Η πρωτοβουλία Leader διαφοροποιείται από τα άλλα προγράμματα λόγω της συνδυασμένης εφαρμογής οκτώ χαρακτηριστικών :

1. Χωρική προσέγγιση αντί για τομεακή. Παραβλέπονται τα διοικητικά όρια των περιοχών (π.χ. σύνορα νομών) και χαράσσονται οι περιοχές με βάση μία κοινή ταυτότητα (π.χ. κοινή ιστορία, γεωμορφολογική ομοιογένεια).

2. Προσέγγιση εκ των κάτω προς τα άνω, με κινητοποίηση όλων των ενδιαφερόμενων φορέων.

3. Διαχείριση του προγράμματος από Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ).

4. Καινοτομία, με νέες προτάσεις σε προβληματικές αγροτικές περιοχές.

5. Πολυτομεακή ολοκλήρωση, με συνεργασίες στα διάφορα επίπεδα.

6. Δικτύωση, με συλλογική δράση.

7. Διακρατική συνεργασία.

8. Αποκεντρωμένη διαχείριση και χρηματοδότηση από διάφορους φορείς.

(Καραβασίλη, 2010)

Παρά τις κάποιες αδυναμίες που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία εφαρμογής του προγράμματος Leader I σε γενικές γραμμές είχε θετικά αποτελέσματα στις τοπικές κοινωνίες. Για το λόγο αυτό συνεχίστηκε με την κοινοτική πρωτοβουλία Leader II η οποία διήρκεσε 6 χρόνια (1994- 1999). Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2003) στόχος του Leader II ήταν να ενθαρρύνει την ανάληψη καινοτόμων ενεργειών από τους τοπικούς φορείς, δημόσιους και ιδιωτικούς, σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων του αγροτικού χώρου, να ενισχύει την ανταλλαγή των εμπειριών σε όλη την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και να βοηθήσει τους φορείς αγροτικής ανάπτυξης των διαφόρων κρατών - μελών να αξιοποιήσουν την πείρα που αποκτήθηκε σε άλλες περιοχές και να υλοποιήσουν από κοινού ορισμένα σχέδια. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποίησε μία προσέγγιση ακόμη πιο αποκεντρωμένης ανάπτυξης εφαρμόζοντας προγράμματα μέσω εθνικών και τοπικών φορέων.

Μετά την επιτυχία του Leader II ακολούθησε το Leader plus (+) το οποίο ξεκίνησε το 2000 και διήρκεσε 7 χρόνια, μέχρι το 2006. Βασικούς στόχους είχε την ποιοτική και αειφόρο ανάπτυξη της υπαίθρου σε μακροπρόθεσμο επίπεδο και την ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των αγροτικών περιοχών. Βασικό στοιχείο της νέας πρωτοβουλίας αποτέλεσε η συνεργασία μεταξύ των διαφόρων φορέων και η δικτύωση. Επιπλέον, σε αντίθεση με τα προηγούμενα Leader, στο

συγκεκριμένο όλες οι αγροτικές περιοχές ήταν επιλέξιμες με βάση ορισμένα κριτήρια.

Στην Ελλάδα, εκτός από την βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προσπάθειες για την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου έγιναν και σε εθνικό επίπεδο. Προγράμματα όπως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη - Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 - 2006», στο οποίο εντάσσονται τα Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (Ο.Π.Α.Α.Χ.), τα προγράμματα του ελληνικού Οργανισμού Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας (ΕΟΜΜΕΧ) και του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) βοήθησαν επίσης προς την ίδια κατεύθυνση (Λαγός, Τομάρας 2005).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ

3.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Φωτ. Περιοχή Καλά Νερά

Το **Πήλιο** είναι βουνό στο Νομό Μαγνησίας δίπλα στην πόλη του Βόλου, με ύψος 1.624 μέτρα (κορυφή Πουριανός Σταυρός). Κατά την Ελληνική μυθολογία ήταν η θερινή κατοικία των θεών και πατρίδα των Κενταύρων.

3.1.1. Γεωγραφικά στοιχεία

Εκτείνεται από τα βορειοδυτικά προς τα νοτιοανατολικά με μήκος κατά προσέγγιση 44 χλμ. και πλάτος που κυμαίνεται από 10 χλμ. στο νότο μέχρι 25 χλμ. στον βορρά και σε συντεταγμένες 39,44N 23,04E. Προσεγγιστικά τα όρια

του είναι νότια στο Πλατανόρεμα κοντά στο Νεοχώρι και βόρεια στο Καπόρεμα κοντά στη μονή Φλαμουρίου. Η ψηλότερη κορυφή του βρίσκεται προς τη βόρεια πλευρά του βουνού και δεν είναι επισκέψιμη λόγω ύπαρξης στρατιωτικών εγκαταστάσεων. Άλλες κορυφές είναι το Κοτρώνι 1550 μέτρα, Πλιασίδι 1547 μέτρα, Αηδονάκι 1537 μέτρα, Αγριόλευκες 1471 μέτρα, Δραμάλα 1455 μέτρα, Σχιτζουραύλι 1450 μέτρα, Γολγοθάς 1415 μέτρα, Λαγωνίκα 1300 μέτρα.

3.1.2. Οικολογία-Γεωλογία

Όλο το βουνό είναι κατάφυτο από δάση με πανύψηλες οξιές, βελανιδιές, πλατάνια, αγριοκαστανιές, δασική πεύκη, καθώς και συστάδες υβριδογενούς ελάτης. Στα χαμηλότερα υψόμετρα υπάρχουν καλλιέργειες με μηλιές στις ανατολικές πλαγιές, με ελιές στα νότια καθώς και πολύ πυκνή βλάστηση. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό είναι και η υδρολογική του φύση καθώς οι ανατολικές πλαγιές δέχονται πολύ μεγάλα ποσά βροχής και χιονιού που ξεπερνάνε κατά πολύ τη μέση τιμή της πεδινής Θεσσαλίας. Παρά την παρουσία σε ποσοστό 70% σχιστολιθικών πετρωμάτων που δεν θα επέτρεπαν την δημιουργία σημαντικών υπόγειων πηγών, η ύπαρξη μεγάλων ρηγμάτων έχει οδηγήσει στη δημιουργία αξιόλογων πηγών. Οι σημαντικότερες εξ αυτών είναι αυτές της Καλιακούδας και της Λαγωνίκας. Συνολικά οι γνωστές πηγές στο βουνό φτάνουν τις 70. Ποτάμια με σταθερή ροή δεν υπάρχουν στο Πήλιο, αλλά μεγάλες ρεματιές, όπως αυτή της Λαγωνίκας, του Βρύχωνα, της Καλιακούδας και της Φελούκας με αξιόλογη ροή τους χειμερινούς και ανοιξιάτικους μήνες καθώς και δεκάδες μικρά ρέματα.

3.1.3. Τουρισμός

Το Πήλιο συγκεντρώνει αρκετούς επισκέπτες, τόσο τους χειμερινούς όσο και τους καλοκαιρινούς μήνες. Το χειμώνα προτιμάται από όσους επιθυμούν να απολαύσουν το πανέμορφο βουνό και τον καθαρό αέρα, το χιόνι, να κάνουν σκι, να περάσουν χρόνο στη φύση, ενώ το καλοκαίρι οι παραθεριστές απολαμβάνουν τις πανέμορφες παραλίες του Πηλίου για κολύμπι, ρακέτες, θαλάσσια σπορ, πεζοπορία, κ.λπ. Το Πήλιο παραμένει πανέμορφο όλους τους μήνες και ενδείκνυται για κάθε είδους δραστηριότητα, καθώς και για εναλλακτικό τουρισμό ή και αγροτουρισμό, ενώ παράλληλα διαθέτει τις κατάλληλες υποδομές για τη φιλοξενία μεγάλου όγκου παραθεριστών. Τα στατιστικά στοιχεία για το έτος 2012, για την περιφέρεια Θεσσαλίας ήταν 1.767.977 επισκέπτες, σε αναλογία 2,7% πανελλαδικά.

3.1.4. Γεωργία

Το Πήλιο έχει πλούσια βλάστηση όλο το χρόνο. Κυρίως καλλιεργούνται μήλα, αχλάδια, ροδάκινα, λεμόνια, αμύγδαλα, κάστανα, καρύδια, λάδι και ελιές, τσάι, θυμάρι, ενώ παράγονται από μικρούς παραγωγούς και συνεταιρισμούς προϊόντα όπως γλυκά του κουταλιού, χυλοπίτες, τραχανάς, τσίπουρο, μέλι και βασιλικός πολτός. Η διατήρηση των παραδόσεων έχει ιδιαίτερη σημασία για το Πήλιο γιατί είναι ένας σημαντικός παράγοντας του τουρισμού και της οικονομικής ευχέρειας.

Όλο το χρόνο, στο Πήλιο λαμβάνουν χώρα διάφορα πανηγύρια, όπου και πωλούνται τα προϊόντα και υπάρχει ξεχωριστή γιορτή για το κάθε προϊόν, όπως για παράδειγμα η γιορτή του κάστανου κάθε Οκτώβρη στο Ξουρίχι.

Στα χωριά του Πηλίου θα βρει κανείς πολλούς συνεταιρισμούς, και ιδιαίτερα γυναικείους αγροτικούς συνεταιρισμούς, που παράγουν παραδοσιακά σπιτικά προϊόντα.

3.1.5. Παραλίες του Πηλίου

Οι παραλίες του Πηλίου τόσο από τη μεριά του Αιγαίου Πελάγους όσο και από τη μεριά του Παγασητικού, φημίζονται για τα καταγάλανα καθαρά νερά τους, και πολλές έχουν βραβευτεί με γαλάζια σημαία από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπάρχουν παραλίες για όλα τα γούστα: ήσυχες ή κοσμικές, οργανωμένες ή μη, με αμμουδιά ή βότσαλο.

Πανοραμική φωτογραφία της παραλίας των Ποτιστικών

Κατά κανόνα, οι παραλίες που βρίσκονται στη μεριά του Παγασητικού είναι πιο απάνεμες και έχουν λιγότερα κύματα, σε σχέση με αυτές που βλέπουν στο Αιγαίο Πέλαγος. Ενδεικτικά αναφέρονται:

Στη μεριά του Αιγαίου Πελάγους

- Μυλοπόταμος
- Φακίστρα
- Παππά Νερό
- Ποτιστικά
- Πάλτση
- Μελανή
- Κατηγιώργης
- Μουριάς
- Νταμούχαρη

Στη μεριά του Παγασητικού Κόλπου

- Μηλίνα
- Άφησος
- Καλά Νερά
- Πάου
- Κάλαμος
- Λεφόκαστρο

Φυσικά η λίστα είναι ατελείωτη και δεν εξαντλείται εδώ. Ο περιηγητής οφείλει να ψάξει όχι μόνο σε οδηγούς αλλά και μόνος του για να ανακαλύψει τις πανέμορφες παραλίες του Πηλίου.

3.1.7. Μονοπάτια Πηλίου

Το Πήλιο διαθέτει μεγάλο αριθμό από μονοπάτια που είναι ιδανικά για περιπατητικό, ιππικό και ποδηλατικό τουρισμό, ήπιας μορφής. Τα μονοπάτια-καλντερίμια, μαζί με το σιδηρόδρομο Βόλου - Μηλεών, αποτελούσαν μέχρι την δεκαετία του '50 το μοναδικό άξονα επικοινωνίας των χωριών μεταξύ τους και με το Βόλο. Παρά το πέρασμα του χρόνου, πολλά από τα παλιά μονοπάτια διατηρούνται σε πολύ καλή κατάσταση χάρη στη φροντίδα των τοπικών κοινωνιών δίνοντας την ευκαιρία στον επισκέπτη να εξερευνήσει το βουνό από κοντά και με ασφάλεια.

(πηγή: Βικιπαιδεία)

3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Η Αναπτυξιακή Εταιρεία Μαγνησίας (ΑΝ.Ε.Μ.) Α.Ε. είναι επιφορτισμένη με το σημαντικό έργο σχεδιασμού και υλοποίησης της αναπτυξιακής πορείας του Νομού Μαγνησίας, των επιχειρήσεων και των συλλογικών της φορέων. Στη σύγχρονη εποχή της ταχύτατης διάδοσης της πληροφορίας, η ανάγκη άμεσης εξυπηρέτησης των πολιτών, επαναπροσδιορίζει τις προτεραιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στο πλαίσιο αυτό, με την ανάληψη των καθηκόντων της στις αρχές του 2003, έθεσε ως πρώτη προτεραιότητα την πληροφόρηση των πολιτών του Νομού Μαγνησίας αλλά και του συνόλου των επισκεπτών του δικτυακού χώρου, για κάθε έργο και δράση που συμβάλλει στην ολόπλευρη τοπική ανάπτυξη.

Στόχοι - Δραστηριότητες

Η παραγωγική φυσιογνωμία της Περιοχής του Νομού Μαγνησίας αποτέλεσε το ερέθισμα για τη δημιουργία της Αναπτυξιακής Εταιρείας Μαγνησίας η οποία δραστηριοποιείται σε διάφορους αναπτυξιακούς άξονες. Με δεδομένη την ύπαρξη των Εταιρειών **ΚΕΚΑΝΑΜ** και **ΕΚΠΟΛ** της Μαγνησίας, που καλύπτουν τους σημαντικούς τομείς της Επαγγελματικής Κατάρτισης, Πολιτισμού και Κοινωνικής Παρέμβασης, η Αναπτυξιακή Εταιρεία δραστηριοποιείται κυρίως στους τομείς του της Οικονομικής Ανάπτυξης και της Διαχείρισης του Περιβάλλοντος, με αιχμή τη στήριξη της μεταποιητικής επιχείρησης και ιδιαίτερα της βιοτεχνίας, την ανάπτυξη του τουρισμού και τις παρεμβάσεις για τη διαφύλαξη και διαχείριση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος του Νομού. Ειδικότερα παρακάτω αναφέρονται οι κυριότερες από τις δράσεις της Αναπτυξιακής Εταιρείας της Μαγνησίας ΑΝΕΜ Α.Ε. :

- Υποστήριξη του έργου της Μαγνησίας.
Κύριος στόχος της ΑΝΕΜ. Είναι η τεχνική, επιστημονική και μελετητική υποστήριξη του έργου της Ν.Α.Μ., κυρίως διαμέσου της υλικοτεχνικής υποδομής που διαθέτει ήδη ή που θα αποκτήσει με τη βοήθεια των πρόσθετων πόρων, από τη συμμετοχή της σε διάφορα Εθνικά, Ευρωπαϊκά, ή και άλλων Οργανισμών, Αναπτυξιακά Προγράμματα. Η υποστήριξη αυτή πραγματοποιείται κυρίως από τη δραστηριοποίηση της Εταιρείας σε διάφορα αναπτυξιακά και επιστημονικά προγράμματα καινοτομικού, τεχνολογικού και κοινωνικού ενδιαφέροντος, με άξονες δραστηριοτήτων που απαρτίζουν ένα φάσμα προσαρμοζόμενο στις εκάστοτε Ευρωπαϊκές και Εθνικές κατευθύνσεις, τμήμα του οποίου συμπίπτει με το Σχέδιο Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης της Ν.Α.Μ. Παράλληλα η εταιρεία χρηματοδοτεί διάφορες μελέτες και μικρά έργα, που προσδιορίζονται και επιβλέπονται από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού της Ν.Α.Μ. Οι προτάσεις που προτείνονται στα διάφορα προγράμματα, αναπτύσσονται είτε από στελέχη της Ν.Α.Μ.

είτε από συνεργαζόμενους με την ANEM εσωτερικούς και εξωτερικούς συνεργάτες, είτε από συνεργαζόμενες ιδιωτικές Εταιρείες, Πανεπιστήμια, ή Ερευνητικά Ιδρύματα. Στα πλαίσια της στήριξης του έργου της Ν.Α.Μ. και της ανάληψης αναπτυξιακών δραστηριοτήτων, η ANEM έχει την ευθύνη της διαχείρισης του Χιονοδρομικού Κέντρου Πηλίου.

- Στήριξη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων του Νομού.
Τα τελευταία χρόνια ο Νομός Μαγνησίας έχει υποστεί μια σοβαρή οικονομική κρίση. Τα διεθνή οικονομικά δεδομένα επιβάλλουν σήμερα τον άμεσο εκσυγχρονισμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) της περιοχής όσον αφορά στο επίπεδο της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, στη βελτίωση της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας των παραγομένων προϊόντων, στη δημιουργία νέων προϊόντων και υπηρεσιών. Ήδη η ANEM. Α.Ε. έχει ιδρύσει το Γραφείο Βιομηχανικής Αλλαγής (ΓΒΑ) για τη στήριξη των ΜΜΕ του Νομού, και προχωρεί στη δημιουργία Πιλοτικού Κέντρου Υποστήριξης Αγροτικών και Αλιευτικών Εκμεταλλεύσεων και Επιχειρήσεων, για τη στήριξη του Πρωτογενούς Τομέα του Νομού. Σημείο αναφοράς επίσης αποτελεί και το Γραφείο Προώθησης Εξαγωγών, που λειτουργεί σε συνεργασία με τον Οργανισμό Προώθησης Εξαγωγικού Εμπορίου (ΟΠΕ). Το Γραφείο υποστηρίζει τις ΜΜΕ του Νομού σε όλους τους σχετικούς τομείς και συμβάλλει στην προώθηση των τοπικών προϊόντων στις ξένες αγορές. Η ANEM στο σύνολό της αποτελεί πυρήνα προσέλκυσης νέων επενδύσεων. Επιπλέον με τον τρόπο που λειτουργεί, δια μέσου διαφόρων Κοινοτικών και Αναπτυξιακών προγραμμάτων, προωθεί νέους επιστήμονες σε καινοτόμους τομείς και άξονες, που ουσιαστικά προωθούν την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, δια μέσου της αναπτυσσόμενης και μεταφερόμενης τεχνογνωσίας και τεχνολογίας τόσο στον τομέα της πληροφόρησης, όσο και στον τομέα της υλικοτεχνικής υποδομής. Επιπλέον η ANEM Α.Ε. δραστηριοποιείται και στον τομέα της Απασχόλησης και συμμετέχει ενεργά στην πρωτοβουλία των Τοπικών Συμφώνων Απασχόλησης (ΤΣΑ). Τέλος η ANEM Α.Ε. συμμετέχει στο πρόγραμμα ADAPT II που αφορά θέματα απασχόλησης και νέων ευκαιριών. Την κύρια ευθύνη του προγράμματος έχει το ΚΕΚΑΝΑΜ. Α.Ε.
- Διαφύλαξη, αναβάθμιση και διαχείριση περιβάλλοντος.
Στον τομέα της διαφύλαξης και της διαχείρισης του περιβάλλοντος η ANEM Α.Ε. συμμετέχει στα παρακάτω προγράμματα :

1. LIFE.

Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού προγράμματος LIFE, η ANEM. Α.Ε. υλοποιεί ένα πρόγραμμα με τίτλο «Πληροφόρηση και

Συναίνεση : Προϋποθέσεις για αειφόρο διαχείριση του παράκτιου χώρου του Νομού Μαγνησίας». Στόχος του προγράμματος είναι η δημιουργία βάσης δεδομένων για τη διαμόρφωση πολιτικών σχετικά με τη διαχείριση του παράκτιου χώρου, η δημιουργία ενός πλαισίου αναφοράς για την ιεράρχηση των προβλημάτων και την τοποθέτηση προτεραιοτήτων και τέλος η εμπλοκή των παραγόντων που επιδρούν στη διαμόρφωση του παράκτιου χώρου.

2. Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων.
Στόχος του προγράμματος είναι η προστασία, διαχείριση και ανάδειξη του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου της Αλοννήσου καθώς και η ανάδειξη των οικολογικών, πολιτιστικών και αισθητικών χαρακτηριστικών τους στο πλαίσιο της Εθνικής και Κοινοτικής Νομοθεσίας και των συναφών διεθνών υποχρεώσεων της χώρας. Η εκτέλεση του έργου γίνεται στην περιοχή του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Βορείων Σποράδων, στα όρια της Ν.Α. Μαγνησίας. Η ANEM. Α.Ε. αναλαμβάνει την υλοποίηση μέρους της προγραμματικής σύμβασης του ΥΠΕΧΩΔΕ που αφορά κυρίως τις μελέτες, καθώς και την τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη της Ν.Α. Μαγνησίας στη διαχείριση και το συντονισμό των δράσεων και των ενεργειών για την υλοποίηση του έργου.
3. Μονοπάτια Πηλίου.
Πρόκειται για την αποκατάσταση και την ανάδειξη 29 διαδρομών παραδοσιακών μονοπατιών του Κεντρικού Πηλίου, με εργασίες διάνοιξης, σήμανσης και κατασκευής μικρών τεχνικών έργων, σταθμών ανάπαυσης και ορεινών καταφυγίων. Η ANEM. Α.Ε. έχει την ευθύνη της γραμματειακής στήριξης της Επιτροπής Παρακολούθησης του έργου καθώς και την ευθύνη για τη σύνταξη των χαρτών των διαδρομών.
4. Αειφόρος Διαχείριση Παγασητικού Κόλπου.
Στόχος του προγράμματος είναι η ανάπτυξη ολοκληρωμένης πολιτικής για την αειφόρο διαχείριση του Παγασητικού Κόλπου. Το έργο χρηματοδοτείται από το ΥΠΕΧΩΔΕ και υλοποιείται σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και το Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών. Η ANEM. Α.Ε. έχει την ευθύνη της γραμματειακής υποστήριξης, της εκπόνησης ορισμένων μελετών και της διεξαγωγής της ενημερωτικής καμπάνιας του προγράμματος.
5. RECITE.
Η ANEM Α.Ε. συμμετέχει στο πρόγραμμά RECITE για την

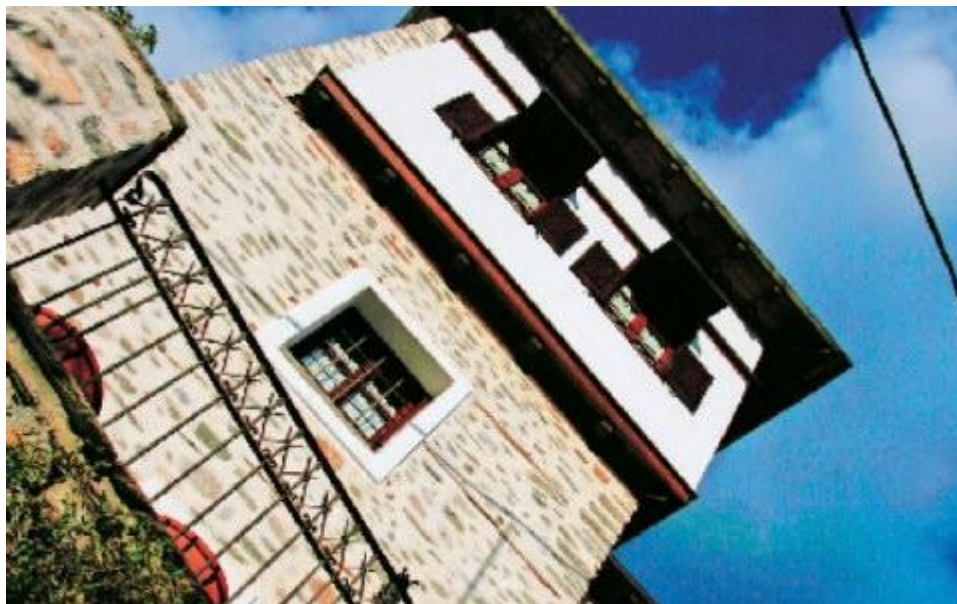
ανάδειξη και τη διαχείριση εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
Την κύρια ευθύνη του προγράμματος έχει το Κ.Ε.ΚΑ. Ν.Α.Μ.
Α.Ε.

(πηγή:<http://hellas.teipir.gr/Thesis/Magnisia/archives/grmagnis/anapt/anapt1.html#logia>)

3.3 ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

Τα πιο σημαντικά έργα υποδομής που βρίσκονται στην περιοχή του Πηλίου, είναι τα εξής:

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Μακρινίτσας

Θαυμάσια αναστηλωμένο το αρχοντικό Βατσαρέα - Μαυράκη στεγάζει το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη Μακρινίτσα.

Στο αρχοντικό Βατσαρέα-Μαυράκη λειτουργεί το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.) Μακρινίτσας, ένα από τα 40 τέτοια κέντρα που λειτουργούν στην Ελλάδα υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Οι **στόχοι** του κέντρου είναι: ενημέρωση, εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εκπαιδευτικών και γενικότερα των επισκεπτών και των τουριστών Ελλήνων και ξένων της περιοχής του Πηλίου σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, οικολογικής ισορροπίας, αειφόρου ανάπτυξης και γενικότερα γνωριμίας με το πλούσιο φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Τα 4 **προγράμματα** που παρέχει προς το παρόν το Κ.Π.Ε. Μακρινίτσας είναι:

- α) Η πηλιορείτισσα γιαγιά θυμάται...βότανα δια πάσαν νόσον,
- β) Τουριστικές διαδρομές στη φύση και στην παράδοση του Πηλιορείτικου χωριού,
- γ) Μια μέρα στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Ιστορίας του Πηλίου,

δ) Οι κρήνες της Μακρινίτσας.

Άλλες δραστηριότητες του Κ.Π.Ε. είναι ότι αναπτύσσει συνεργασίες με κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς φορείς, με διεθνείς οργανισμούς ή αντίστοιχους φορείς του εξωτερικού που έχουν κοινούς στόχους, συμμετέχει και στηρίζει προσπάθειες για την προστασία του περιβάλλοντος και αναπτύσσει συνεργασίες με επιστημονικά Ιδρύματα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

(πηγή: <http://dimosvolos.gr/makrinitza/?p=228>)

3.4. ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Το Πήλιο, το θρυλικό βουνό των Κενταύρων, είναι ένας εκπληκτικός συνδυασμός ορεινού και θαλάσσιου τοπίου, το οποίο υψώνεται επιβλητικό βορειοανατολικά του Βόλου. Είναι τουριστικός προορισμός ολόκληρο τον χρόνο, έχοντας πυκνό δίκτυο μονοπατιών για πεζοπορία και όρμους με μικρές ή μεγάλες παραλίες με άμμο ή βότσαλα. Στο Πήλιο υπάρχουν πάνω από 40 χωριά και οικισμοί χτισμένα με την παραδοσιακή Πηλιορείτικη αρχιτεκτονική. Μερικά είναι πιο γραφικά, άλλα είναι πιο γεωργικά και λιγότερο τουριστικά ανεπτυγμένα, ορισμένα είναι απρόσιτα, άλλα είναι πιο αρχοντικά και πλούσια, μερικά είναι μεγάλα, χτισμένα αμφιθεατρικά σε επιβλητικές πλαγιές που τραβούν από μακριά την προσοχή και τον θαυμασμό του ταξιδιώτη, ενώ μερικά άλλα είναι μικρά και ντροπαλά και προτιμούν να μένουν αόρατα, κρυμμένα μέσα στην πλούσια βλάστηση. Υπάρχει πληθώρα δωματίων προς ενοικίαση, πανσιόν, ξενοδοχεία, όλα πανέμορφα για την αρχιτεκτονική τους, τους κήπους τους, το τοπικό χρώμα τους. Κι ολόγυρα υπάρχουν ταβέρνες, εστιατόρια, καφετέριες, ακόμα και μπαρ. Όλα πεντακάθαρα, οργανωμένα και πλήρως εξοπλισμένα για να ικανοποιήσουν και το πιο απαιτητικό γούστο. Οι ντόπιοι είναι φιλόξενοι και ευγενικοί, πάντα πρόθυμοι να σε κεράσουν ένα τσίπουρο, ένα γλυκό του κουταλιού, καφέ, φρούτα, ή να απαντήσουν στις ερωτήσεις σου και να σου δώσουν κατευθύνσεις.

Η χερσόνησος του Πηλίου είναι το τέλειο παράδειγμα παραδοσιακής ατμόσφαιρας, φυσικής ομορφιάς και σύγχρονων ανέσεων. Σκαρφαλωμένο σε

μια γωνιά της Θεσσαλίας, το Πήλιο, είναι η ιδανική πρόταση για διακοπές γεμάτες ζεστασιά και διασκέδαση, γεμάτες φυσικές ομορφιές και ανέσεις. Η φυσική ομορφιά κυριαρχεί στα τοπία που εναλλάσσονται δημιουργώντας εικόνες μοναδικής γαλήνης και ομορφιάς, εικόνες όπου το νερό, είτε ως πηγές ή ως γαλάζιος ορίζοντας, συνυπάρχει με το πράσινο και τις ευωδιές των λουλουδιών. Σε όλη την επικράτεια του Πηλίου, απλώνονται χωριά και οικισμοί, με τη χαρακτηριστική πηλιορείτικη αρχιτεκτονική που εναρμονίζεται με το φυσικό περιβάλλον και χαρίζει στο Πήλιο την ιδιαίτερη ομορφιά του.

3.4.1. Διαδρομές

Παρά το θησαυρό πεζοπορικών διαδρομών που διαθέτει το βουνό, ένα μεγάλο μέρος από τα μονοπάτια του έχει προβλήματα σήμανσης, βατότητας ή και τα δύο. Τα τελευταία χρόνια γίνεται από τις τοπικές αρχές αλλά και από εθελοντές προσπάθεια να καθαριστούν και να σηματοδοτηθούν αρκετές διαδρομές. Παρόλα αυτά η σήμανση σε πολλές διαδρομές παραμένει αραιή και αποσπασματική. Οι πιο γνωστές πεζοπορικές διαδρομές, οι οποίες είναι και οι πιο βατές, εύκολες και κατάλληλες για όλους είναι:

1. **Καλά Νερά - Μηλιές:** Το ξεκίνημα της διαδρομής από Καλά Νερά γίνεται από το 19ο χλμ του δρόμου από Βόλο, όπου φεύγει αριστερά μικρός τσιμεντόδρομος που κατευθύνεται προς το νεκροταφείο και τον οικισμό Αργυραίικα. Στην αρχή υπάρχουν ταμπέλες που οδηγούν στο καλντερίμι.

Το Τρενάκι του Πηλίου- Μηλιές

2. **Μηλιές - Τσαγκαράδα:** Το ξεκίνημα γίνεται από καλντερίμι δίπλα από τη βιβλιοθήκη στην κεντρική πλατεία του χωριού. Μέχρι την Τσαγκαράδα υπάρχει σήμανση (κατά τόπους όμως αραιή) με κόκκινα σημάδια.

Αιώνόβιος πλάτανος στην πλατεία της Τσαγκαράδας

3. **Τσαγκαράδα - Νταμούχαρη:** Ένα υπέροχο καλντερίμι που κατηφορίζει με πολλές στροφές από την Τσαγκαράδα προς την παραλία Νταμούχαρη προσφέροντας ανεπανάληπτη θέα στο Αιγαίο. Το ξεκίνημα γίνεται από την πλατεία της συνοικίας της Αγίας Παρασκευής της Τσαγκαράδας.

Πλατεία Ταξιαρχών στην Τσαγκαράδα

4. **Μηλιές - Λεχώνια:** Πορεία μήκους 16 χλμ πάνω στις σιδηροδρομικές γραμμές. Προσφέρει υπέροχη θέα στον Παγασητικό και τη δυνατότητα να θαυμάσετε μοναδικά τεχνικά έργα (σήραγγες, γέφυρες, σταθμούς) των αρχών του περασμένου αιώνα.

(πηγή: <http://users.sch.gr/ppapachr/pilio1/pilio-general.html> ,
<http://www.oreivatein.com>)

5. **Τρίκερι- Αλογόπορος, Παλαιό Τρίκερι:** Μπορεί ο ήσυχος δρόμος που ενώνει το Τρίκερι με τον Αλογόπορο να είναι ασφαλτοστρωμένος, όμως η διαδρομή παραμένει υπέροχη, αφού ο περιπατητής περνά μέσα από ένα καταπράσινο δάσος από κέδρους. Καθόλη τη διαδρομή το βλέμμα χάνεται στο γαλάζιο της θάλασσας ,που περιτριγυρίζει το νησάκι Παλαιό Τρίκερι. Θαρρείς πως δυο βήματα θα κάνεις και θα βρεθείς εκεί. Η όλη διαδρομή είναι 6,5 χλμ καταλήγοντας στην οργανωμένη παραλία του Αλογόπορου για να απολαύσεις τα καταπράσινα κρυστάλλινα νερά της. Αν θέλεις να συνεχίσεις τη διαδρομή, θαλάσσιο ταξί μπορεί να σε περάσει απέναντι, στο νησάκι Παλαιό Τρίκερι για να το εξερευνήσεις , να πιείς ένα καφεδάκι, να δοκιμάσεις τους ουζομεζέδες ή να ανάψεις ένα κεράκι στο μοναστήρι της Παναγιάς της Ευαγγελίστριας. Κι αν προτιμάς ,να ρθείς σε επαφή με την ιστορία και τα απομεινάρια της βυζαντινής εποχής , κάνε μια βόλτα με το θαλάσσιο ταξί ή με καΐκι στο νησάκι Πράσούδα για να δεις το βυζαντινό μοναστήρι της Ζωοδόχου Πηγής, που μόνο τα γλαροπούλια έχει συντροφιά.

Αλογόπορος, Τρίκερι

6. **Τρίκερι-Κόττες:** Καλντερίμι ενώνει το Τρίκερι με τον οικισμό Κόττες. Μια Διαδρομή μες τους ελαιώνες . πλάι στο φαράγγι, που περνά από τα πηγάδια της Κολοσόρ. Ο μύθος λέει πως νεραΐδες ! κατοικούσαν σ'αυτά... και μαγεμένα ήταν τα νερά τους. Κοπέλες κοίταζαν μέσα τους και βλέπαν το ριζικό τους για το μελλοντικό τους ταίρι. Οι Κόττες , παραδοσιακό ψαροχώρι παράδεισος για τους λάτρεις του ερασιτεχνικού ψαρέματος. Ο αέρας μυρίζει αλμύρα, βαρκούλες αρμενίζουν στον ορίζοντα, στο μουράγιο δίχτυα απλωμένα. Πάρτε το καλάμι σας και περάστε χαλαρές στιγμές δίπλα στη θάλασσα, κι αν τελικά... δεν τσιμπήσει, δεν πειράζει, γιατί θα βρείτε φρεσκότατο ψάρι στις ταβέρνες της περιοχής.

7. **Τρίκερι - Αγία Κυριακή:** Λιθόστρωτο παραδοσιακό καλντερίμι (1.5 χλμ) που ξεκινά από την πλατεία του Τρικερίου, οδηγεί στην Αγία Κυριακή. Η διαδρομή ξεκούραστη και η θέα του Παγασητικού Κόλπου μαγευτική. Επιδιώξτε να περπατήσετε το μονοπάτι, απόγευμα ώστε να απολαύσετε το καταπληκτικό ηλιοβασίλεμα, την στιγμή που ο ήλιος χάνεται απλώνοντας τον πορτοκαλορόζ μανδύα του. Φτάνοντας στο λιμάνι της Αγίας Κυριακής ένας πραγματικός στόλος από μηχανότρατες, τρεχαντήρια, ψαροπούλες κι' άλλα μικρότερα πλεούμενα ξετυλίγεται μπρος στα μάτια του επισκέπτη και πλαϊ στη θάλασσα μικρά λευκά σπιτάκια χτισμένα αμφιθεατρικά & τα ουζερί που υποδέχονται τους επισκέπτες, να πιούν ένα ουζάκι και να δοκιμάσουν την περίφημη αστακό μακαρονάδα. Και άλλες Τρικεριώτικες σπεσιαλιτέ. Και απέναντι προβάλλει ο ταρσανάς με τα καϊκια και τα κότερα που αγναντεύουν τη θάλασσα, θέλοντας να την σεργιανήσουν ξανά.

Τρίκερι, Κόττες – Αγία Κυριακή

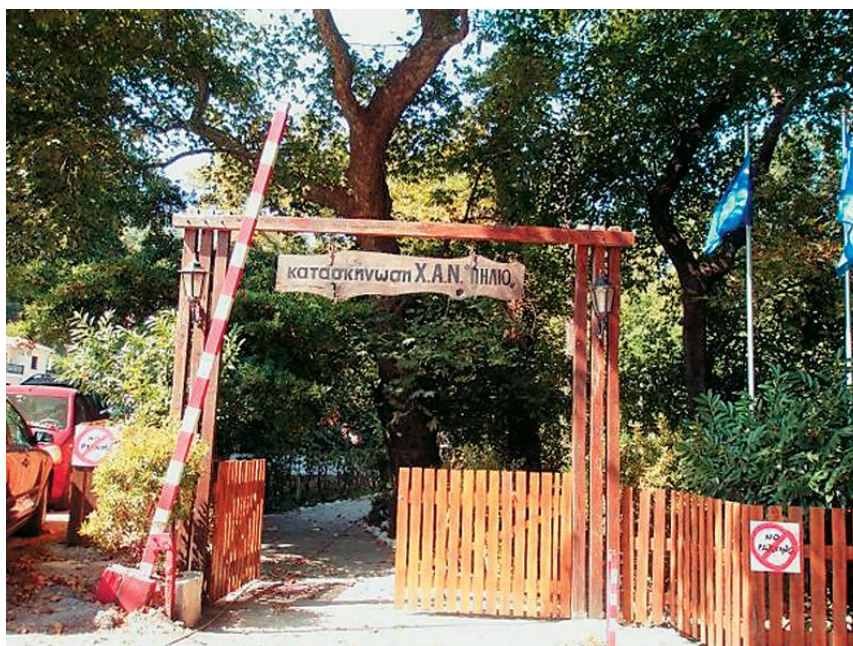
(πηγή: <http://www.dimosnotioupiliou.gov.gr/tourism/walk-route/route.html>)

3.4.2. Παιδικές κατασκηνώσεις Πηλίου

Η κατασκήνωση της ΧΑΝ στο Πήλιο είναι μια δραστηριότητα του Εθνικού Συμβουλίου των ΧΑΝ Ελλάδος. Ιδρύθηκε το 1924 και είναι η πρώτη οργανωμένη κατασκήνωση που λειτούργησε στην Ελλάδα εισάγοντας την εποχή εκείνη πρωτοποριακά προγράμματα προσφοράς προς τους νέους...

...Καθημερινές αθλητικές και κολυμβητικές δραστηριότητες, μοναδικές εμπειρίες που προσφέρουν οι εκδρομές στο μαγευτικό βουνό μέσα από μοναδικά και παραδοσιακά καλντερίμια, ψυχαγωγικές βραδιές με έντονη διάθεση, χιούμορ, παιχνίδια, συναγωνισμούς και συνεργασίας δημιουργούν ένα μοναδικό πρόγραμμα βασιζόμενο στη συσσωρευμένη γνώση δεκαετιών, στην τεράστια εμπειρία, τη διάθεση προσφοράς και αγάπη των ανθρώπων της ΧΑΝ προς το παιδί, καθιστώντας το Πήλιο ως πρότυπο κατασκήνωσης.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ	2013	ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΤΙΚΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ
A	Περίοδος: 19	Ιουνίου έως 10	Ιουλίου
B	Περίοδος: 10	Ιουλίου έως 31	Ιουλίου
Γ	Περίοδος: 31	Ιουλίου έως 21	Αυγούστου
Οικογενειακή Κατασκήνωση 24 Αυγούστου έως 26 Αυγούστου			

3.4.3. Πολιτιστικές δραστηριότητες

Εκδηλώσεις Πηλίου

Η γεωγραφική θέση, τα πυκνά δάση, τα τρεχούμενα νερά, η γόνιμη γη, το ασφαλές του ορεινού, η δυνατότητα μεταφοράς εμπορευμάτων μέσω θαλάσσης, η πίστη και η θρησκεία, δημιούργησαν το "Πολιτιστικό και Θρησκευτικό θαύμα" των Πηλιορείτικων χωριών. Το Πήλιο έχει κρατήσει τις παραδόσεις σε μεγάλο βαθμό και πλήθος εκδηλώσεων λαμβάνουν χώρα στα χωριά του καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Παρακάτω παραθέτουμε μερικές από αυτές:

Ημερομηνία Μήνας εκδήλωσης	Χωριό Περιοχή	Πληροφορίες εκδήλωσης
1 Μαΐου	Τρίκερι	Παραδοσιακός γάμος με χορούς και τραγούδια.. Όλες οι γυναίκες του χωριού φορούν τις στολές τους.
1 - 2 Μαΐου	Λαύκος	Μεγάλο θρησκευτικό πανηγύρι στο μοναστήρι του Αγίου Αθανασίου, με παραδοσιακή χορούς και τραγούδια, προσφέρεται παραδοσιακό φαγητό και κρασί.
6 Μαΐου	Άγιος Δημήτριος	Πανηγύρι του Αγίου Ιωάννη Θεολόγου.
Τέλος Ιουνίου	Άγιος Λαυρέντιος	Η γιορτή του Κερασίου.
Ιούλιος	Μακρινίτσα	Η Γιορτή των Μάηδων, έχει ρίζες στην Διονυσιακή λατρεία και αναφέρεται στην αναγέννηση της και της ζωής.
Αρχές Ιουλίου	Άνω Λεχώνια	Πανηγύρι των Αγίων Αναργύρων που αποτελεί την έναρξη πολιτιστικών εκδηλώσεων με την ονομασία "Τα Λεχωνίτικα", όπου πραγματοποιούνται εκθέσεις λουλουδιών, συναυλίες και θεατρικές παραστάσεις.
1η Ιουλίου	Βυζίτσα	Πανηγύρι των Αγίων Αναργύρων.
6 -7 Ιουλίου	Αγία Κυριακή	Πανηγύρι της Αγίας Κυριακής με παραδοσιακή μουσική, χορούς και τραγούδια.

17 Ιουλίου	Κισσός	Πανηγύρι της Αγίας Μαρίνας, με παραδοσιακή μουσική και χορούς, στην κεντρική πλατεία του χωριού.
20 Ιουλίου	Μούρεσι	Εορταστικό Πανηγύρι του προφήτη Ηλία.
24 Ιουλίου	Άγιος Βλάσιος	Πανηγύρι του Αγίου Βλάσιου, με παραδοσιακή μουσική και χορούς στην πλατεία του χωριού.
25 Ιουλίου	Κάλαμος	Πανηγύρι της Αγίας Παρασκευής, με παραδοσιακή μουσική χορούς και τραγούδια.
25 Ιουλίου	Λαύκος	Πανηγύρι της Αγίας Παρασκευής, με παραδοσιακή μουσική και χορούς.
25 – 27 Ιουλίου	Μηλιές	Πανηγύρι του Σωτήρα, με παραδοσιακή μουσική και τραγούδια.
27 Ιουλίου	Μούρεσι	Πανηγύρι του Αγίου Παντελεήμονα.
3 – 5 Αυγούστου	Άγιος Δημήτριος	Πανηγύρι της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα, με παραδοσιακή μουσική, χορούς και τραγούδια
6 Αυγούστου	Μικρό	Πανηγύρι του Σωτήρος, με παραδοσιακή μουσική χορούς και τραγούδια.
15 Αυγούστου	Βυζίτσα	Πανηγύρι της Παναγίας, με παραδοσιακή μουσική, χορούς και τραγούδια.
15 Αυγούστου	Ξουρίχτι	Μεγάλο πανηγύρι της Παναγίας, στην πλατεία του χωριού, με παραδοσιακή χορούς και τραγούδια
15 Αυγούστου	Καλά Νερά	Πανηγύρι της Παναγίας, με παραδοσιακή μουσική, χορούς και τραγούδια.
15 & 16 Αυγούστου	Άγιος Λαυρέντιος	Μεγάλο Πανηγύρι του Αγίου Λαυρεντίου.
Μέσα Αυγούστου	Μηλίνα	"Βραδιά Μηλίνας", πολιτιστικές εκδηλώσεις, με θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες και παραδοσιακή μουσική.
25 Αυγούστου	Μακρυράχη	Ο "Ανθοκομικός συνεταιρισμός γυναικών Μακρυράχης", διοργανώνει έκθεση λουλουδιών στην του χωριού.
27 Αυγούστου	Μούρεσι	Πανηγύρι του Αγίου Φανουρίου.
29 Αυγούστου	Βυζίτσα	Πανηγύρι του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, με παραδοσιακή μουσική, χορούς και τραγούδια.

Τέλη Αυγούστου	Μηλιές	"Γιορτή του Αχλαδιού", με παραδοσιακή μουσική και χορούς.
Τέλη Αυγούστου	Πορταριά	Αναβίωση του Πηλιορείτικου Γάμου, με παραδοσιακά έθιμα, μουσική και τραγούδια.
Καλοκαιρινή περίοδος	Άφησος	Πολιτιστικές εκδηλώσεις με την ονομασία «Αργοναυτικά», προς τιμή του Ιάσονα και των με θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες.
Αρχές Σεπτεμβρίου	Ζαγορά	"Η Γιορτή Του Μήλου", διοργανώνεται από τον Γυναικείο Συνεταιρισμό Ζαγοράς και σε πανηγύρι με φαγητό και παραδοσιακή μουσική.
2 Σεπτεμβρίου	Κισσός	Πανηγύρι του Αγίου Ευσταθίου, με παραδοσιακή μουσική και χορό στην πλατεία του χωριού.
5 & 6 Σεπτεμβρίου	Πάλτση	Πανηγύρι των Αγίων Ταξιαρχών, με παραδοσιακή μουσική και χορούς.
13 & 14 Σεπτεμβρίου	Κάτω Γατζέα	Πανηγύρι του Τιμίου Σταυρού.
Τέλος Οκτωβρίου	Ξουρίχτι	Η Γιορτή Του Κάστανου" με παραδοσιακή μουσική, άφθονα κάστανα και ντόπιο κρασί. Τοπικοί παραγωγοί εκθέτουν τα προϊόντα τους.

(πηγή: http://www.pelionweb.gr/el/pliinfoories/ekdiloseis_piliou/)

Τα Φιλιππείδια στις Μηλιές

Κατά τα τελευταία χρόνια, και ιδιαίτερα από το 1999 και μετά, ο Πολιτιστικός Σύλλογος του χωριού, στα πλαίσια των γενικότερων σκοπών που εξυπηρετεί με την δραστηριότητά του, αναπτύσσει ιδιαίτερα αξιόλογη και πολυσχιδή πολιτιστική δραστηριότητα, ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες, μέσα από την ετήσια διοργάνωση σειράς πολιτιστικών εκδηλώσεων, με τον γενικό τίτλο ΦΙΛΙΠΠΙΔΕΙΑ - προς τιμήν του Μηλιώτη και Δάσκαλου του Γένους Δανιήλ Φιλιππίδη.

Ενδεικτικά, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι στο πρόγραμμα των ΦΙΛΙΠΠΙΔΕΙΩΝ - τα οποία κατά περίπτωση οργανώνονται από τις 25-07 μέχρι τις 31-08 κάθε έτους -, κατά τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί εκδηλώσεις όπως οι παρακάτω:

- ο εκθέσεις ζωγραφικής, γλυπτικής, αγιογραφίας, φωτογραφίας, παραδοσιακών Πηλιορείτικων φορεσιών, υφαντικής
- ο λογοτεχνικές βραδιές, αφιερώματα μνήμης
- ο χορευτικές βραδιές με παραδοσιακά χορευτικά συγκροτήματα, τόσο του χωριού όσο και από άλλες περιοχές της Ελλάδας, αλλά και από τρίτες χώρες
- ο μουσικές βραδιές: συναυλίες - έντεχνο, κλασσικό, παραδοσιακό τραγούδι:
 - αφιέρωμα π.χ. στον Μίκη Θεοδωράκη
 - συναυλία της Τάνιας Τσανακλίδου
 - συναυλία του Παντελή Θαλασσινού
- ο συναυλίες rock μουσικής και latin party (στην παραλία της Μπούφας)
- ο βραδιές όπερας & οπερέτας
- ο κινηματογραφικές βραδιές
- ο θεατρικές παραστάσεις (βλ. ειδική αναφορά αμέσως παρακάτω)

- ο παραστάσεις κουκλοθέατρου και καραγκιόζη
- οργάνωση μουσειακών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, για παιδιά
- ομιλίες ειδικού ενδιαφέροντος.

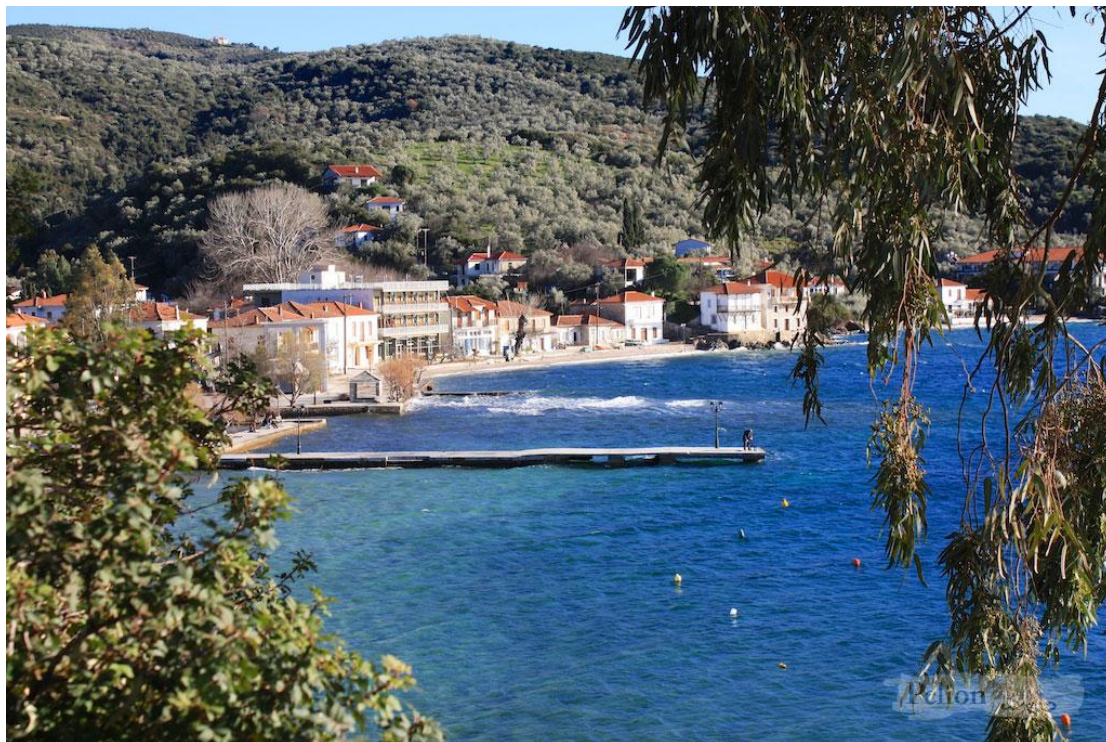
Οι περισσότερες από τις μουσικές εκδηλώσεις πραγματοποιούνται στην πλατεία του χωριού, αν και 1 - 2 τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί και στο μαγευτικό τοπίο του σιδηροδρομικού σταθμού. Αντίστοιχα, οι λοιπές εκδηλώσεις - θεατρικές, λογοτεχνικές, εκθέσεις - γίνονται συνήθως στο κτίριο εκδηλώσεων του Συλλόγου, αλλά και στο Ευδόξιο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Μηλεών. Ορισμένες, τέλος, εκδηλώσεις - π.χ. συναυλία του Παντελή Θαλασσινού, 2 latin party, συναυλία rock μουσικής - έχουν γίνει στην παραλία της Μπούφας.

Σε γενικές γραμμές, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις του Συλλόγου, αποτελούν πλέον θεσμό για την περιοχή του χωριού, τυγχάνουν μεγάλης δημοσιότητας στον τοπικό τύπο του Βόλου, και προσελκύουν - πέρα από τους ντόπιους - ακόμα και επισκέπτες από άλλα χωριά της περιοχής.

Ωστόσο ειδική αναφορά θα πρέπει να κάνουμε στην οργάνωση ιδιαίτερα ποιοτικών θεατρικών παραστάσεων, που παρουσιάστηκαν τα τελευταία χρόνια στο χωριό. Οι παραστάσεις αυτές οργανώθηκαν και παρουσιάστηκαν χάρη στην πρωτοβουλία και την ευγενική προσφορά του αείμνηστου συντοπίτη μας ηθοποιού Νικηφόρου Νανέρη, ο οποίος αναλαμβάνοντας την καλλιτεχνική οργάνωση και επιμέλεια της παραγωγής, και σε συνεργασία κατά κανόνα με ομάδα ντόπιων ταλαντούχων ερασιτεχνών εθελοντών, παρουσίασε έργα ιδιαίτερα υψηλής ποιότητας.

(πηγή: http://milies.org.gr/ekdilwseis_sylogou.html)

Εκδηλώσεις στο Χόρτο

Το Κοινωνικό Ίδρυμα «Γ.Αγγελίνης – Πία Χατζηνίκου» διοργανώνει και προβάλλει καλλιτεχνικά και μορφωτικά προγράμματα στο παραθαλάσσιο, γραφικό χωριό Χόρτο του Νοτίου Πηλίου, ετησίως από το 1984. Οι εκδηλώσεις στο Χόρτο συνιστούν ένα υπόδειγμα υγιούς ανάπτυξης με μια ιδιαίτερη προσωπικότητα, που συγχρόνως διαφυλάσσει τόσο την πολιτιστική όσο και την φυσική κληρονομιά, που τείνει να χαθεί από την ποικιλώνυμη εκμετάλλευση. Σεμινάρια, συναυλίες, θεατρικές και χορευτικές παραστάσεις, εκθέσεις, ομιλίες και άλλες δράσεις έχουν σαν στόχο την επικοινωνία και ανταλλαγή μεταξύ σπουδαστών, καλλιτεχνών και κοινού. Οι δράσεις μας πλέον, στηρίζονται στις συνεισφορές του κοινού και των συμμετεχόντων και επιδιώκουμε να διατηρήσουμε την προσφορά αυτή στους κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής.

Οι χώροι εκδηλώσεων:

Το Μουσείο ξεκίνησε ως Λαογραφικό διαθέτοντας μια πλούσια συλλογή φωτογραφιών μεγάλης κλίμακας ενδυμασιών από όλη την Ελλάδα, αντικείμενα καθημερινής χρήσης και ενδύματα της περιοχής. Το 2006 με την μεγάλη πλημμύρα υπέστη πολλές ανεπανόρθωτες ζημιές και βρίσκεται σε μία φάση μετάλλαξης από Λαογραφικό, σε χώρο μόνιμης έκθεσης των έργων του ζωγράφου Τζώρτζη Αγγελίνη. Παράλληλα ο χώρος φιλοξενεί συναυλίες, ομιλίες, συζητήσεις, σεμινάρια που από το 1984 διοργανώνονται κάθε

καλοκαίρι από το Κοινωφελές Πολιτιστικό Ίδρυμα "Γ. Αγγελίνης - Πία Χατζηνίκου", ενώ από το 2011 οι εκδηλώσεις αυτές έχουν επεκταθεί κατά τη διάρκεια όλης της χρονιάς πέραν των θερινών μηνών. Επίσης προσφέρει στέγη στη Χορωδία Κατοίκων Νοτίου Πηλίου - Χορωδία για τις πρόβες και ετοιμασίες της.

Το Υπαίθριο Θέατρο ήταν το ξεκίνημα της όλης δράσης. Διαμορφώθηκε μέσα στο 1983 και ξεκίνησε η λειτουργία του το καλοκαίρι του 1984. Η Πία Χατζηνίκου τότε σαν πράξη αντίδρασης στον εμπαιγμό κράτους και διοικούντων, πήρε την πρωτοβουλία να ξεκινήσει μόνη της μέρος ενός προγράμματος για την ανάπτυξη του Νοτίου Πηλίου. Ήταν το κομμάτι που ίδια γνώριζε καλά μέσα και έξω, από την εμπειρία της στο γραφείο διεθνών πολιτιστικών σχέσεων (PIA Agency), το Φεστιβάλ Αθηνών και άλλους μεγάλους φορείς Ελλάδας και εξωτερικού. Έκτοτε πλήθος καλλιτεχνών, θεατρικών ομάδων, συμφωνικών ορχηστρών, συγκροτημάτων, χορευτικών έχουν παρουσιάσει την εργασία τους και το κοινό μεγάλωσε, γνώρισε και αγάπησε την τέχνη.

(πηγή: <http://horto2013.blogspot.gr/>)

Unlimited Music & Arts στη Βυζίτσα

Στις καταπράσινες νοτιοδυτικές πλαγιές του Πηλίου, η Βυζίτσα, ένας από τους καλύτερα διατηρημένους παραδοσιακούς οικισμούς της Ελλάδας θα φιλοξενήσει για τρίτη συνεχόμενη χρονιά τη διοργάνωση “Unlimited Music & Arts” με σεμινάρια μουσικής, διαλέξεις, συναυλίες και διάφορες άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Ταλαντούχοι σπουδαστές νεότεροι και μεγαλύτεροι, θα ενώσουν τις δυνάμεις τους μαζί με καταξιωμένους καθηγητές Έλληνες και ξένους, με σκοπό τη συλλογή πολύτιμων εμπειριών και γνώσεων στη μουσική τέχνη και όχι μόνο. Η συμμετοχή σε πολιτιστικά δρώμενα δίνει την ευκαιρία να αναδειχτεί το ταλέντο, η ευαισθησία, η αισθητική και η κουλτούρα των νέων ανθρώπων. Παράλληλος στόχος της διοργάνωσης είναι μέσα από τη συνεργασία με όλους τους τοπικούς φορείς να πλημμυρίσει απ’ άκρη σ’ άκρη η γραφική αυτή τοποθεσία με μουσική, δίνοντας τη δυνατότητα σε ντόπιους και επισκέπτες να ζήσουν μία αξέχαστη πολιτιστική εμπειρία.

(πηγή: <http://www.unlimitedmusicarts.gr/>)

3.4.4. Δραστηριότητες αναψυχής

Τουρισμός Χιονοδρομικών Αθλημάτων

Οι «Αγριόλευκες» στα Χάνια του Πηλίου είναι ένα χιονοδρομικό κέντρο με εύκολη και τετραπλή πρόσβαση, με καλή υποδομή και ικανοποιητική εξυπηρέτηση των επισκεπτών (ξενοδοχεία-εστιατόρια-ψυχαγωγία) με δυνατότητα άσκηση διαφόρων αθλημάτων και ιδιαίτερη κατακράτηση του χιονιού έως και τον Απρίλιο.

Έτσι πλην του ορεινού, του χειμερινού, του φυσιολατρικού κλπ τουρισμού παρέχει ένα δέλεαρ, δηλαδή το επί πλέον άθλημα της χιονοδρομίας. Το λεγόμενο σκι. Στην αρχή το σκι θεωρήθηκε ως ένα ακριβό άθλημα. Σήμερα όμως αντιμετωπίζεται ως ένα κλασσικό-δημοφιλές σπορ όχι μόνο από πλούσιους τουρίστες αλλά και από μεσαίου οικονομικού επιπέδου επισκέπτες.

Μηχανοκίνητα σπορ- Προετοιμασία ομάδων- Ποδόσφαιρο-Μπάσκετ

Να όμως που στο Πήλιο συναντάμε και είδη τουρισμού που αριθμητικά εξασκούνται από λίγους επισκέπτες, οικονομικά όμως τα αποτελέσματα είναι πάντα ικανοποιητικά.

Ποδόσφαιρο-Μπάσκετ: Υπάρχουν ξενοδοχειακές μονάδες στο Πήλιο, οι οποίες έχουν τις δυνατότητες και τον απαραίτητο εξοπλισμό (όπως γήπεδο, αποδυτήρια, χώρους άσκησης, κ.ά.) να φιλοξενήσουν ομάδες ποδοσφαίρου-μπάσκετ, οι οποίες κάνουν την προετοιμασία τους (μέσα σε ένα φυσικό περιβάλλον) για την ερχόμενη αγωνιστική περίοδο. Και σε αυτό το Πήλιο έχει γίνει ιδανικός τόπος.

Μηχανοκίνητα: Το Ράλι Κένταυρος (αγώνες αυτοκινήτων), οι Αναβάσεις της Πορταριάς, οι αγώνες motor-bikes έχουν γίνει θεσμός στο Πήλιο και εκτός της διαφήμισης που προσφέρουν στην περιοχή, αναπτύσσουν τουριστικά –και οικονομικά- έναν αριθμό χωριών.

Ιππικός τουρισμός

Μιλώντας για άλογα θα πρέπει να αναφέρουμε τους περήφανους ίππους της Θεσσαλίας. Αυτά τα μοναδικά άλογα που ξεχωρίζουν από την αρχαιότητα. Έτσι οι Πέρσες φοβούνταν το ανίκητο ιππικό των Θεσσαλών. Ή ο Βουκεφάλας, το άλογο του Μεγαλέξανδρου, που ήταν από τη Θεσσαλία.

Μεγάλη η αγάπη του έλληνα για τα άλογα, έρχεται τώρα να ομορφύνουν τις διακοπές τους. Διακοπές στο Πήλιο λοιπόν με δυνατότητα περιήγησης από χωριό σε χωριό με άλογο. Με ενοικίαση αλόγου περιπάτου σε μικρές αποστάσεις.

Ιδιαίτερα όμως στο Δήμο Νοτίου Πηλίου υπάρχουν Όμιλοι (Αργαλαστή), γραφεία ενοικίασης αλόγων (Κάτω Γατζέα) αλλά και ιππικά κέντρα (Μηλιές) που καλύπτουν αυτό το ανερχόμενο είδος τουρισμού.

Θαλάσσιος τουρισμός

Ανεξάντλητα τα θαλάσσια σπορ από το κλασσικό κολύμπι έως το «μηχανοκίνητο – παραπέντε» (δηλαδή συνδυασμός εξωλέμβιου σκάφους που αίρει κολυμβητή ή σκιέρ σε μικρό αλεξίπτωτο).

Στο Πήλιο, όπου κοιτάξεις, θα δεις θάλασσα! Ατέλειωτη η ακτογραμμή της Μαγνησίας με νησιά, κολπίσκους, παραλίες, μικρές ανώνυμες ή με πλούσια τουριστική κίνηση. Είτε είναι παράκτιος τουρισμός (ψυχαγωγία παραλίας, αθλήματος άμμου, ψάρεμα, κλπ) είτε είναι μέσα στη θάλασσα (κολύμπι, υποβρύχια εξερεύνηση, φωτογράφιση) είτε μηχανοκίνητα σπορ (water motor bike, θαλάσσιο σκι, εξωλέμβιας κίνησης σκάφη) είτε με την ανθρώπινη εισβολή (ιστιοπλοΐα, ποδήλατο θαλάσσης), ο Παγασητικός καλύπτει όλα τα γούστα. Έτσι κάθε καλοκαίρι ο Παραθεριστικός τουρισμός βρίσκεται στο απόγειό του, εξυπηρετώντας και ψυχαγωγώντας χιλιάδες τουρίστες Έλληνες και αλλοδαπούς.

Ποδηλατικός τουρισμός

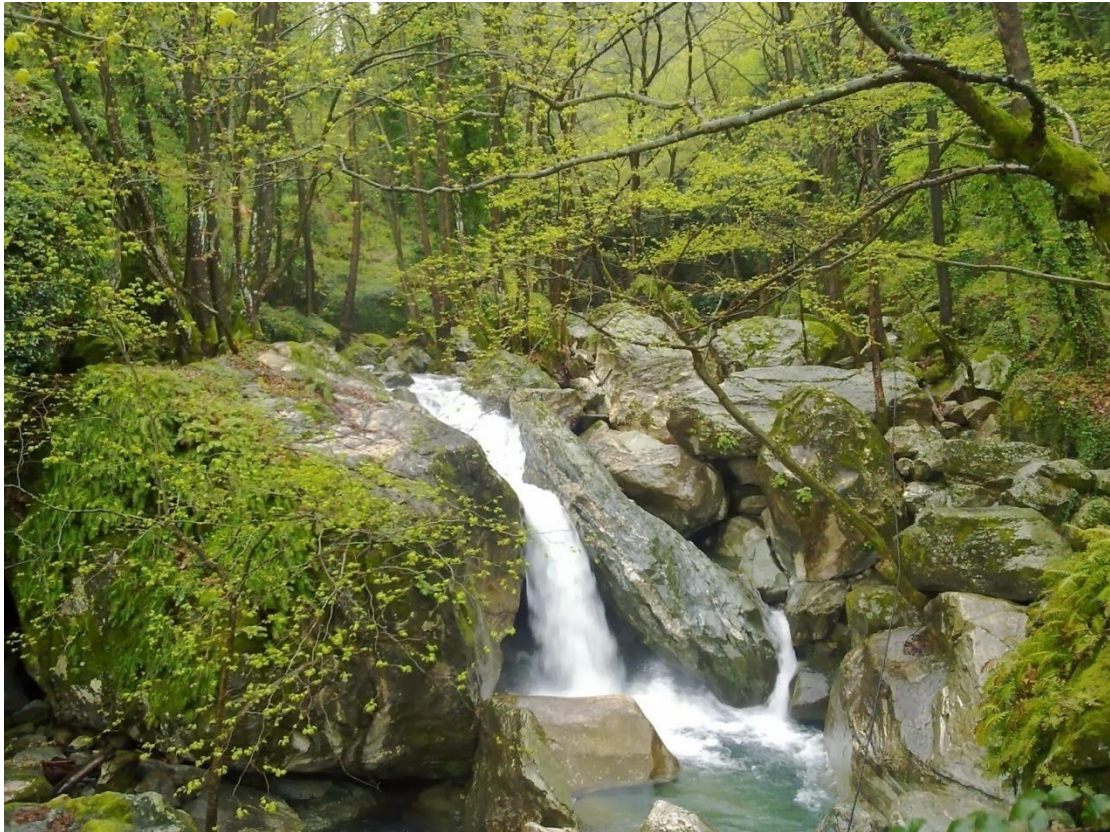
Ιδανικός τόπος το Πήλιο για ποδηλασία (ελαφρά) αλλά και ορεινή (mountain bike), που συνδυάζει τη σωματική άσκηση, την ψυχαγωγία και τη γνωριμία με ωραία τοπία, ιδιαίτερα μέρη και οικισμούς.

Τα τελευταία χρόνια ο άνθρωπος θέλοντας να ξεφύγει από τα αστικά κέντρα, αναζητώντας εύκολους, φθηνούς και ευχάριστους τρόπους άσκησης «ανακάλυψε» το ποδήλατο.

Στο Πήλιο με πλήθος χωμάτινων, κοινοτικών, δασικών δρόμων, μονοπατιών, ορεινών βατών σημείων, οδηγείσαι και απολαμβάνεις με το ποδήλατο τον καθαρό αέρα, τη χλωρίδα, την ηρεμία της Φύσης, ενώ έρχεσαι σε επαφή με χίλιες δυο εμπειρίες επισκεπτόμενος το ένα χωριό μετά το άλλο.

Ήδη αρκετά ξενοδοχεία στο Πήλιο, ανάμεσα στις προσφερόμενες υπηρεσίες τους περιλαμβάνουν και τα ποδήλατα. Εκτός αυτού όμως, όμιλοι, Φορείς και ιδιωτικές πρωτοβουλίες αναπτύσσουν και δίνουν έκταση στο άθλημα και τον τουρισμό αυτό.

Τουρισμός παρατήρησης της Φύσης

Ένα είδος τουρισμού που «κινείται» σε -ακόμη- μικρή εμβέλεια στο Πήλιο, εμφανίζει όμως δυνατότητες σοβαρής ανάπτυξης.

Από τη Λίμνη Βόλβη όπου και ο σταθμός αποδημητικών πουλιών έως τις σπάνιες πεταλούδες του Πηλίου και από την ποικιλία των ανθέων στα ανεξάντλητα ιαματικά βότανα.

Ένας τουρισμός που εξασκείται από επισκέπτες-τουρίστες υψηλού οικονομικού επιπέδου, από συλλέκτες, φυσιοδίφες, ερευνητές και εραστές της φύσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 Μέρος Α: ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

Προκειμένου να διερευνηθούν οι απόψεις των επισκεπτών για την έννοια και τη συμβολή του αγροτουρισμού στην ανάπτυξη της περιοχής, αλλά και τις προτιμήσεις και επιθυμίες τους, πραγματοποιήθηκε έρευνα με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικά με το προφίλ των επισκεπτών, την προσωπική τους κατάσταση, την στρατηγική των αγροτουριστικών μονάδων και τη λειτουργία τους, τις προτιμήσεις και τις επιθυμίες των ταξιδευτών.

Στην περιοχή υπάρχουν 12 ξενοδοχειακά καταλύματα. Το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από 50 επισκέπτες. Η επιλογή τους έγινε με τυχαία δειγματοληπτικά.

Η περιοχή όπου πραγματοποιήθηκε η έρευνα ήταν το χωριό Βυζίτσα Πηλίου. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε κατά τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο του 2012.

4.1.1 Αριθμός ταξιδιών τον τελευταίο χρόνο

Εποχές	Αριθ. Ταξιδιών	Ποσοστό
Καλοκαίρι	92	47,4
Άνοιξη	46	23,5
Χειμώνας	31	15,8
Φθινόπωρο	26	13,3
Σύνολο	195	100%

Εποχή	Διάρκεια σε ημέρες	Ποσοστό σε ημέρες
Καλοκαίρι	269	51,4
Άνοιξη	99	18,71
Χειμώνας	85	16,06
Φθινόπωρο	76	14,17
Σύνολο	529	100

Πηγή ερωτηματολόγιο

Στα παραπάνω δεδομένα βλέπουμε ότι μεγάλο ποσοστό των επισκεπτών προτιμά να πραγματοποιεί τα ταξίδια τους την περίοδο του καλοκαιριού. Ο κύριος όγκος των επισκεπτών είναι το καλοκαίρι, μιας και είναι η περίοδος που δίδονται οι άδειες. Είναι ένα στοιχείο που μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως οι περισσότερες δραστηριότητες που γίνονται στη φύση προτιμώνται την καλοκαιρινή περίοδο.

4.1.2. Με τι παρέα πραγματοποιείτε συνήθως τα ταξίδια αναψυχής; (πηγή: ερωτηματολόγιο)

Παρέα	Άτομα	Ποσοστό %
Μόνος	2	4
Μετά του/της συζύγου (χωρίς παιδιά)	8	16
Μετά του-της συζύγου(με παιδιά)	5	10
Με σύντροφο	11	22
Με φίλους	14	28
Με γκρουπ	1	2
Με συγγενείς	8	16
Άλλο	1	2
Σύνολο	50	100

Στον συγκεκριμένο πίνακα παρατηρούμε ότι η παρέα με την οποία ταξιδεύουν οι επισκέπτες συνήθως είναι παρέες φίλων. Είναι ένα στοιχείο που μας δείχνει ότι ο τουρισμός της περιοχής δεν έχει το χαρακτήρα του οικογενειακού τουρισμού ότι με τους φίλους έχεις μεγαλύτερη ευχέρεια και άνεση κινήσεων σε μια εκδρομή, γνωρίζοντας καλύτερα μια περιοχή.

4.2. ΜΕΡΟΣ Β': ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.2.1 Σημασία έννοιας αγροτουρισμού.

Αγροτικός τουρισμός	Αριθμός	Ποσοστό%
Άγνωστη	1	2
Σχεδόν γνωστή	6	12
Γνωστή	30	60
Πολύ γνωστή	13	26
Σύνολο	50	100

Αγροτικός τουρισμός	Αριθμός	Ποσοστό%
Τουρισμός αγροτών	0	0
Τουρισμός σε οικογενειακό αγρόκτημα	18	36
Αθλητικές δραστηριότητες στην ύπαιθρο	3	6
Διανυκτέρευση σε παραδοσιακό κατάλυμα	11	22
Πρόγραμμα επιδοτήσεων για τους αγρότες	2	4
Τουρισμός στην ύπαιθρο	15	30
Άλλο	1	2
Σύνολο	50	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Σύμφωνα με τα δεδομένα της έρευνας, όπως καταγράφονται στους παραπάνω πίνακες, περίπου το 90% φαίνεται να γνωρίζει καλά έως πολύ καλά την έννοια του αγροτουρισμού. Οι μεταβλητές που συγκέντρωσαν τις περισσότερες απαντήσεις ήταν : «τουρισμός σε οικολογικό αγρόκτημα» και «τουρισμός στην ύπαιθρο».

Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι καθώς ο επισκέπτης φέρεται να γνωρίζει την έννοια και τη σημασία ενός αγροτουριστικού προορισμού, ο επαγγελματίας οφείλει να προσαρμοστεί στις προτιμήσεις των επισκεπτών και ανάλογα να διαμορφώσει τις παροχές που διαθέτει στους τομείς του αγροτουρισμού.

4.2.2.Αριθμός ταξιδιών σε αγροτουριστικό προορισμό το 2012.

Εποχές	Αριθμός ταξιδιών	Ποσοστό%
Καλοκαίρι	27	35,06
Άνοιξη	24	31,1
Χειμώνας	11	14,28
Φθινόπωρο	15	19,48
Σύνολο	77	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Διάρκεια ημερών σε αγροτουριστικό προορισμό το 2012.

Εποχές	Διάρκεια	Ποσοστό%
Καλοκαίρι	116	58,8
Άνοιξη	41	20,81
Χειμώνας	20	10,15
Φθινόπωρο	20	10,15
Σύνολο	197	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Στους παραπάνω πίνακες βλέπουμε να κυριαρχούν και πάλι τα ταξίδια τους καλοκαιρινούς μήνες καθώς διαρκούν περισσότερες μέρες.

4.2.3. Πρώτη επίσκεψη στην περιοχή.

Επίσκεψη στην περιοχή	Αριθμός	Ποσοστό%
ΝΑΙ	19	38
ΟΧΙ	31	62
Σύνολο	50	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Σύμφωνα με την έρευνα το 62% έχει ξαναέρθει στην περιοχή, δείχνοντας για ακόμη μία φορά την προτίμηση στον συγκεκριμένο τόπο. Ένα στοιχείο πολύ ενθαρρυντικό για την περιοχή, καθώς φαίνεται να καλύπτει τις απαιτήσεις των επισκεπτών.

4.2.4. Επιλογή περιοχής.

Λόγοι	Αριθμός	Ποσοστό%
Κοντά στον τόπο κατοικίας	9	9,27
Ήσυχη περιοχή	11	11,34
Ήθελε η υπόλοιπη παρέα	11	11,34
Διαθέτει αξιόλογους φυσικούς πόρους	18	18,55
Η περιοχή δεν είναι κορεσμένη τουριστικά	9	9,27
Βαρέθηκαν να πηγαίνουν στα ίδια μέρη	1	1,03
Διαφορετικές δυνατότητες αναψυχής	20	20,61
Άκουσαν καλά λόγια από φίλους	13	13,4
Ήταν τυχαία επιλογή	1	1,03
Άλλο	4	4,12
Σύνολο	97	100

Πηγή: ερωτηματολόγιο

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα σχεδόν το 50% επιλέγει την επιλογή του Πηλίου, καθώς διαθέτει αξιόλογους φυσικούς πόρους, αλλά και διαφορετικές δυνατότητες αναψυχής. Ο συνδυασμός βουνού και θάλασσας αλλά και η πλούσια βλάστηση της περιοχής φαίνεται να είναι καταλύτης για την επιλογή της συγκεκριμένης περιοχής. Πρέπει βέβαια να αναφέρουμε ένα μικρό ποσοστό, ωστόσο πολύ σημαντικό, που αφορά τα καλά λόγια των φίλων, όπου και είναι η καλύτερη διαφήμιση της περιοχής.

4.2.5 Ημέρες παραμονής.

Διάρκεια εκδρομής	Αριθμός	Ποσοστό%
Ημερήσια	4	8,8
Μία διανυκτέρευση	0	0
2-3 διανυκτερεύσεις	17	37,7
Πάνω από 3 διανυκτερεύσεις	24	53,3
Σύνολο	45	100

Πηγή: ερωτηματολόγιο

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε πως ο μεγαλύτερος όγκος τουριστών επισκέπτεται την περιοχή και ο χρόνος διαμονής του ξεπερνάει τις τρεις διανυκτερεύσεις. Έτσι συμπεραίνουμε πως η τουριστική κίνηση στο

Πήλιο περιορίζεται κυρίως σε εορτές και τριήμερα, όπου μπορεί να διανυκτερεύσει αρκετές μέρες. Συνεπώς ο χρόνος αυτός μπορεί να καλυφθεί με την πραγματοποίηση πολλών δραστηριοτήτων.

4.2.6. Επιλογή καταλύματος.

Λόγοι	Αριθμός	Ποσοστό%
Ήταν πιο οικονομική	5	10,63
Είχα μείνει και άλλη φορά	7	14,89
Βρήκα εύκολα δωμάτιο	6	12,76
Άκουσα καλά λόγια από φίλους	11	23,4
Είχε ωραίο διαφημιστικό φυλλάδιο	8	17,02
Συμμετέχει σε τοπικό σύμφωνο ποιότητας	2	4,25
Η επιλογή ήταν τυχαία	5	10,63
Άλλο	4	8,51
Σύνολο	47	100

Η επιλογή του καταλύματος είναι η πιο σημαντική σε ένα ταξίδι. Σχεδόν το 40% των επισκεπτών δήλωσαν πως έχει ξαναμείνει στο συγκεκριμένο κατάλυμα αλλά και πως έχει ακούσει καλά λόγια από φίλους, δείχνοντας πως το επίπεδο των καταλυμάτων είναι αρκετά καλό (διαφήμιση). Με αυτόν τον τρόπο επιβεβαιώνεται η βασική αρχή του αγροτουρισμού ότι η καλύτερη διαφήμιση είναι «από στόμα σε στόμα».

4.3 ΜΕΡΟΣ Γ': ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ.

4.3.1.Χαρακτηριστικά αγροτουριστικής μονάδας.

Χαρακτηριστικά	Αριθμός	Ποσοστό%
Ποιότητα στον εξοπλισμό και τα τεχνικά χαρακτηριστικά της μονάδας	19	15,83
Εξαιρετικό φυσικό περιβάλλον και τοποθεσία	37	30,83
Ποιότητα και ποικιλία δραστηριοτήτων αναψυχής και προσφερόμενων υπηρεσιών	28	23,33
Προσωπικές σχέσεις και αυθεντική φιλοξενία	31	25,83
Εύκολη πρόσβαση και επικοινωνία	4	3,33
Άλλο	1	0,83
Σύνολο	120	100

Πηγή: ερωτηματολόγιο.

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε πως πάνω από το 50% των επισκεπτών δίνει μεγάλη έμφαση στο φυσικό περιβάλλον αλλά και στις προσωπικές σχέσεις. Συμπεραίνουμε έτσι πως οι ανάγκες των επισκεπτών έγκεινται στο να βρεθούν σε ένα χώρο που να τον θεωρούν ικανοποιητικό εν γένει και πως σε αυτή την ανάγκη τους συνυπάρχει και η δημιουργία καλών προσωπικών σχέσεων με τους ανθρώπους των αγροτουριστικών μονάδων.

4.3.2.Παράγοντες ποιότητας σε έναν αγροτουριστικό προορισμό:

A/α	Παράγοντες ποιότητας	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
1	Φυσικό περιβάλλον	3	-	-	8	39
2	Άνθρωποι της περιοχής	2	1	13	15	19
3	Πολιτιστική κληρονομιά	1	6	14	14	14
4	Τοπικά προϊόντα	3	4	16	15	11
5	Γαστρονομία	2	8	12	11	16
6	Δραστηριότητες αναψυχής	5	8	9	13	13
7	Εμπειρία τέχνης και πολιτισμού	3	2	16	19	8
8	Τοπικά ήθη-έθιμα	5	5	17	17	6
9	Αρχιτεκτονική κληρονομιά	2	2	10	14	23
10	Καταλύματα	1	2	6	18	20
11	Αυθεντικότητα	1	3	5	13	27
12	Βασικές υποδομές	1	4	3	19	23
13	Πρόσβαση στην περιοχή	2	7	14	14	13
	Σύνολο	31	52	135	190	222

Πηγή: ερωτηματολόγιο.

Παρατηρώντας τον παραπάνω πίνακα, ο επισκέπτης θεωρεί ως παράγοντα ποιότητας σε έναν αγροτουριστικό προορισμό το φυσικό περιβάλλον, την αυθεντικότητα της περιοχής, την αρχιτεκτονική κληρονομιά. Συμπεραίνουμε έτσι πως σε έναν αγροτουριστικό προορισμό δεν πρέπει να υπάρχει αλλοίωση με το πέρασ των χρόνων της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής ενός τόπου, αλλά όποιες αλλαγές και αν γίνονται, θα πρέπει το τοπίο να παραμένει απολύτως εναρμονισμένο με το χαρακτήρα της Πηλιορείτικης παράδοσης. Την ίδια βαρύτητα δίνουν και στα καταλύματα της περιοχής, τα οποία πρέπει να διατηρούν την παραδοσιακή αρχιτεκτονική.

4.3.3. Παράγοντες ποιότητας σε μια αγροτουριστική μονάδα:

A/A	Παράγοντες ποιότητας	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
1	Επικοινωνία για και πληροφορίες κρατήσεις	-	4	10	15	19
2	Πρόσβαση από και προς τη μονάδα	2	-	16	17	12
3	Υποδοχή/ιδιοκτήτες	2	3	8	20	16
4	Μέγεθος καταλύματος	4	6	24	12	2
5	Εξοπλισμός εσωτερικών χώρων	-	3	11	23	15
6	Εξοπλισμός εξωτερικών χώρων	-	3	11	24	7
7	Αρχιτεκτονική κτισμάτων	1	2	9	14	22
8	Καθαριότητα και υγιεινή χώρων	3	-	1	7	38
9	Υπηρεσίες δωματίου	3	7	18	16	8
10	Υπηρεσίες εστιατορίου στο κατάλυμα	8	8	11	13	10
11	Υπηρεσίες πρωινού στο κατάλυμα	2	8	8	13	19
12	Χρόνος αναμονής/εξυπηρέτησης	-	6	15	14	13
13	Προσωπική φροντίδα και φιλοξενία από τους ιδιοκτήτες	2	2	7	20	18
14	Αξιοποίηση τοπικών συνταγών στο γεύμα	1	5	6	20	18
15	Αξιοποίηση βιολογικών προϊόντων στο γεύμα	1	3	8	18	18
16	Περιβαλλοντικός προσανατολισμός της μονάδας	1	5	8	20	16
17	Πληροφόρηση και παροχή ενημερωτικού υλικού	-	8	12	16	12
18	Συμμετοχή της μονάδας σε δίκτυα και συνεργασίες	6	6	13	17	6
19	Ποικιλία δραστηριοτήτων αναψυχής	4	5	11	11	14
20	Αριθμός συμμετεχόντων στις δραστηριότητες	6	9	17	12	3
21	Διάρκεια δραστηριοτήτων	9	7	15	12	4
22	Ασφάλεια στους χώρους	5	4	6	8	25

	και τις δραστηριότητες					
23	Κόστος υπηρεσιών	1	3	5	13	21
	Σύνολο	61	109	248	365	336

Πηγή: ερωτηματολόγιο.

Παρατηρούμε πως οι επισκέπτες δίνουν μεγάλη βαρύτητα όσον αφορά τα ποιοτικά χαρακτηριστικά μιας αγροτουριστικής μονάδας στην καθαριότητα και υγιεινή των χώρων, στην αρχιτεκτονική των κτισμάτων, στη φιλοξενία αλλά και στην αξιοποίηση βιολογικών προϊόντων. Συμπεραίνουμε πως οι φιλοξενούμενοι ζητούν ποιότητα στις παροχές υπηρεσιών, η οποία να ανταποκρίνεται στην τιμή. Επίσης δίνουν μεγάλη σημασία στην αυθεντικότητα του χώρου.

4.3.4. Αριθμός κλινών για τη μη αλλοίωση του αγροτουρισμού:

Αριθμός κλινών	Άτομα (αριθμός)	Ποσοστό%
<10 κλίνες	8	16
10-20 κλίνες	25	56
20-50 κλίνες	4	8
>50 κλίνες	-	-
Δε με απασχολεί	10	20
Σύνολο	50	100

Πηγή: ερωτηματολόγιο.

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα το μεγαλύτερο ποσοστό προτιμά καταλύματα δυναμικότητας έως 20 κλίνες. Αυτό γιατί ο επισκέπτης πιστεύει πως έτσι δε χάνεται η προσωπική επαφή με τους ιδιοκτήτες. Με το να είναι μικρού μεγέθους το κατάλυμα, θεωρούν ότι δε χάνει την ταυτότητά του, πράγμα το οποίο είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα του αγροτουρισμού.

4.3.5.Κόστος διανυκτέρευσης:

Κόστος	Άτομα	Ποσοστό%
Όρισαν τιμή	31	62
Με απασχολεί, αλλά δεν μπορώ να ορίσω τιμή	18	36
Δε με απασχολεί	1	2
Σύνολο	50	100

πηγή: ερωτηματολόγιο.

Παρατηρούμε στον παραπάνω πίνακα πως το 62% όρισε τιμή με την επικρατούσα να είναι από 20-50 ευρώ. Έτσι αντιλαμβανόμαστε πως οι επισκέπτες ενδιαφέρονται αρκετά και υπολογίζουν το βασικότερο έξοδο σε μια εκδρομή. Οι τιμές τις οποίες όρισαν είναι αρκετά χαμηλές, κάτι το οποίο είναι λογικό, αν λάβουμε υπόψη ότι βρισκόμαστε εν μέσω οικονομικής κρίσης.

4.3.6. Γαστρονομία περιοχής:

Αποκρίσεις	Άτομα	Ποσοστό%
Οπωσδήποτε	22	44,89
Καλό θα ήταν	26	53,06
Δεν το θεωρώ απαραίτητο	1	2,04
Σύνολο	49	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Σύμφωνα με τα παραπάνω ερωτήματα και τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, έχουμε δει πως οι επισκέπτες δίνουν αρκετή σημασία στη γαστρονομία της κάθε περιοχής, βάζοντάς την ψηλά στους παράγοντες ποιότητας ενός αγροτουριστικού προορισμού. Συνεπώς, από το συγκεκριμένο ερώτημα συμπεραίνουμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των επισκεπτών θέλει να γνωρίσει την τοπική κουζίνα της περιοχής. Με αυτόν τον τρόπο έρχεται πιο κοντά στον τόπο τον οποίο επισκέπτεται, κάτι που αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα του αγροτουρισμού.

4.3.7.Κόστος διατροφής/γεύμα ανά άτομο:

Τιμή	Άτομα	Ποσοστό%
Όρισαν το κόστος	32	64
Με απασχολεί, αλλά δεν μπορώ να ορίσω το κόστος	17	34
Δε με απασχολεί	1	2
Σύνολο	50	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Σχεδόν το 100% των ερωτηθέντων φαίνεται να τους απασχολεί το κόστος διατροφής με το μεγαλύτερο ποσοστό να ορίζει την τιμή της διατροφής του, περίπου 10-15 ευρώ. Καταλαβαίνουμε λοιπόν, ότι εν μέσω της οικονομικής κρίσης ο ταξιδιώτης υπολογίζει το χρηματικό ποσό, το οποίο θέλει να διαθέσει για μια εκδρομή, συνυπολογίζοντας ως ένα από τα πιο βασικά έξοδα, αυτό του κόστους της διατροφής.

4.3.8. Δραστηριότητες αναψυχής:

Δραστηριότητες	Άτομα	Ποσοστό%
Οποσδήποτε	12	24
Καλό θα ήταν	34	68
Δεν το θεωρώ απαραίτητο	4	8
Σύνολο	50	100

Συμμετοχή	Άτομα	Ποσοστό%
Ναι	42	84
Δε με ενδιαφέρει	8	16
Σύνολο	50	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Στον παραπάνω πίνακα κυριαρχούν οι απαντήσεις των επισκεπτών, οι οποίοι θα ήθελαν στην επισκεπτόμενη περιοχή να υπάρχουν επιλογές δραστηριοτήτων. Αυτό φαίνεται και από τις απαντήσεις στο αν συμμετέχουν σε δραστηριότητες στις εκδρομές τους, με το 84% να μας απαντά θετικά. Οι ταξιδιώτες θέλουν να γνωρίσουν την περιοχή και να έρθουν πιο κοντά στον αγροτουρισμό κάνοντας διάφορες δραστηριότητες μέσα στη φύση.

4.3.9. Ιδανικός αριθμός ατόμων:

Πλαίσιο συμμετεχόντων	Άτομα	Ποσοστό%
Όρισαν αριθμό	25	56,81
Με απασχολεί το μέγεθος, αλλά δεν μπορώ να ορίσω άτομα.	12	27,2
Δε με απασχολεί ο αριθμός των ατόμων	7	15,90
Σύνολο	44	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, την πλειοψηφία των ερωτηθέντων την απασχολεί ο αριθμός των ατόμων που συμμετέχουν σε μια δραστηριότητα, ορίζοντας σαν επικρατούσα τιμή τα 10 άτομα συμμετεχόντων. Αυτό φανερώνει το γεγονός ότι οι ενδιαφερόμενοι θέλουν μια μικρή και ευέλικτη ομάδα για τις δραστηριότητές τους. Οι μικρές ομάδες εξασφαλίζουν τον αυθεντικό χαρακτήρα του αγροτουρισμού.

4.3.10.Κόστος συμμετοχής σε μια δραστηριότητα:

	Άτομα	Ποσοστό%
Όρισαν κόστος συμμετοχής	18	51,42
Με απασχολεί, αλλά δεν μπορώ να ορίσω τιμή.	16	45,71
Δε με απασχολεί το κόστος.	1	2,85
Σύνολο	35	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Όπως προαναφέραμε, οι ταξιδιώτες θέλουν να γνωρίζουν το κόστος της εκδρομής κατά προσέγγιση. Έτσι και στην ερώτηση αυτή, σχεδόν το 80% απάντησαν ότι τους ενδιαφέρει το κόστος της δραστηριότητας, με το μεγαλύτερο ποσοστό να ορίζει ως την πιο ιδανική τιμή, αυτή του 10-15 ευρώ. Μια τιμή που είναι στο πλαίσιο του θεμιτού και από την πλευρά του ταξιδιώτη αλλά και από την πλευρά του επαγγελματία.

4.3.11 Ο χαρακτήρας του αγροτικού τουρισμού επηρεάζεται όταν :

Παράγοντες ποιότητας	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Προσφέρονται προτηγανισμένες πατάτες	1	1	3	11	30
Προσφέρονται ξένα προϊόντα στο πρωινό	2	2	8	13	21
Δεν υπάρχει ευαισθησία σε ειδικές κατηγορίες πελατών	-	1	3	16	25
Υπάρχουν πλαστικά τραπέζομάντιλα/καρέκλες	1	2	7	8	27
Δεν υπάρχουν ενημερωτικά έντυπα για την περιοχή	10	10	10	9	6
Άλλο	-	1	1	-	2
Σύνολο	14	17	32	57	111

πηγή: ερωτηματολόγιο

Από τον παραπάνω πίνακα συμπεραίνουμε πως η έννοια του αγροτουρισμού επηρεάζεται πάρα πολύ από συγκεκριμένους παράγοντες. Έτσι βλέπουμε πως οι επισκέπτες είναι αρκετά αυστηροί με τους παράγοντες ποιότητας και δείχνουν να ξεχωρίζουν και να επιλέγουν την αυθεντικότητα και την καλαισθησία από την προχειρότητα.

4.3.12. Απαραίτητες δραστηριότητες-υπηρεσίες

A/a	Δραστηριότητες	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
1	Πρωινό	3	1	1	12	29
2	Γεύμα	4	5	11	11	15
3	Γνωριμία με το περιβάλλον	1	3	1	13	30
4	Μαθήματα ύφανσης, μαγειρικής, κ.ά.	10	15	9	9	3
5	Πολιτιστικές δραστηριότητες	1	6	13	15	12
6	Γνωριμία με αγροτικές και άλλες ασχολίες	1	1	14	18	10
7	Γνωριμία με τα ήθη και τα έθιμα, λαϊκή τέχνη	1	2	11	19	13
8	Αθλητικές δραστηριότητες	4	9	12	15	7
	Σύνολο	25	39	72	112	119

Πηγή: ερωτηματολόγιο

Η παραπάνω μέτρηση δείχνει ότι οι επισκέπτες ενδιαφέρονται για το πλήθος των προσφερόμενων υπηρεσιών και δραστηριοτήτων. Η γνωριμία με τη φύση έχει τον πρώτο λόγο σε μία αγροτουριστική μονάδα καθώς βλέπουμε ότι οι επισκέπτες συνδυάζουν τη φύση και το περιβάλλον με τον αγροτουρισμό, πράγμα το οποίο αποτελεί τον υπ' αριθμόν ένα χαρακτηριστικό κομμάτι για την ανάπτυξή του.

4.3.13. Η διαμονή σας στην περιοχή ήταν αντάξια των προσδοκιών σας;

	Άτομα	Ποσοστό%
Πάρα πολύ	19	38
Πολύ	26	52
Μέτρια	4	8
Λίγο	-	-
Καθόλου	1	2
Σύνολο	50	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Οι επισκέπτες στο Πήλιο και συγκεκριμένα στη Βυζίτσα Πηλίου φαίνονται αρκετά ικανοποιημένοι από τη διαμονή τους. Ειδικότερα αν λάβουμε υπόψη και το γεγονός ότι οι περισσότεροι έχουν ξαναεπισκεφτεί την περιοχή, συμπερασματικά καταλήγουμε στο ότι η εξόρμηση στο Πήλιο ήταν αντάξια

των προσδοκιών τους και πως οι επισκέπτες μας καλύφθηκαν στα περισσότερα από τα αρχικά κριτήρια που έθεσαν.

4.3.14. Ποια είναι τα αδύνατα σημεία που εντοπίσατε κατά την επίσκεψή σας στον συγκεκριμένο τόπο; Τι είναι αυτό που σας δυσαρέστησε;

Στο παραπάνω ερώτημα υπήρχε ποικιλία απαντήσεων. Αρκετοί εστίασαν στο κακό οδικό δίκτυο, τις κακοτεχνίες και τις ελλείψεις σήμανσης. Επίσης πολλές απαντήσεις ήταν εστιασμένες στις τιμές διατροφής και διαμονής, κάτι που ενδιαφέρει αρκετά τον επισκέπτη. Άλλοι ανέφεραν τις λιγοστές ευκαιρίες για πεζοπορία και την ύπαρξη δύσβατων μονοπατιών. Σύμφωνα με την αξιολόγηση των επισκεπτών καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι εκδρομείς αφήνοντας πίσω το αστικό κέντρο, ήδη γνωρίζουν τι προσδοκούν από μια εξόρμηση και ανάλογα των εμπειριών τους, διαμορφώνουν τις μετέπειτα επιλογές τους.

4.4 ΜΕΡΟΣ Δ': ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ

4.4.1. Φύλο επισκεπτών:

ΦΥΛΟ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ%
Άνδρας	20	40
Γυναίκα	30	60
Σύνολο	50	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Το 60% των ερωτηθέντων ήταν γυναικείου φύλου.

4.4.2. Ηλικία επισκεπτών

Ηλικία	Άτομα	Ποσοστό%
<18	1	2,43
19-35	19	46,34
36-55	18	43,90
56-65	2	4,87
>65	1	2,43
Σύνολο	41	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Η ηλικία των ερωτηθέντων είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της έρευνας. Στην ερώτησή μας αυτή σχεδόν το 90% είναι ηλικίας 19 έως 55 χρόνων, γεγονός που αποτελεί ένα πολύ σημαντικό στοιχείο για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων και τη δυναμική του αγροτουρισμού.

4.4.3. Επίπεδο εκπαίδευσης επισκεπτών

Επίπεδο εκπαίδευσης	Άτομα	Ποσοστό%
Δημοτικό	-	-
Γυμνάσιο	1	3,3
Λύκειο	7	23,3
Πανεπιστήμιο	14	46,6
Μεταπτυχιακό-Διδακτορικό	8	26,6
Σύνολο	30	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Βλέπουμε από τα στοιχεία, πως το μεγαλύτερο ποσοστό των επισκεπτών στο Πήλιο έχει εκπαίδευση Πανεπιστημιακού επιπέδου.

4.4.4. Επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων:

Απασχόληση	Άτομα	Ποσοστό%
Πλήρης απασχόληση	26	54,6
Περιστασιακή	3	6,3
Σε αναζήτηση εργασίας	3	6,3
Μαθητής-σπουδαστής	6	12,6
Συνταξιούχος	4	8,4
Οικιακά	1	2,1
Σύνολο	47	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Το μεγαλύτερο ποσοστό των επισκεπτών έχει πλήρες επαγγελματικό ωράριο, γεγονός που εξηγεί την οικονομική δυνατότητά τους να εκδράμουν εκτός της μόνιμης κατοικίας τους.

4.4.5. Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα

Ευρώ	Άτομα	Ποσοστό%
<10,000	5	12,8
10,000-20,000	20	51,28
20,000-40,000	9	23,07
40,000-70,000	4	10,25
>70,000	1	2,56
Σύνολο	39	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Τα στοιχεία δείχνουν πως το μεγαλύτερο ποσοστό των επισκεπτών κυμαίνεται στις 10,000-40,000 ευρώ ετησίως, πράγμα που δικαιολογεί και τη δυνατότητά τους να διαθέσουν ένα συγκεκριμένο χρηματικό ποσό για τις εξορμήσεις τους, τις δραστηριότητές τους, τη διαμονή και τη διατροφή τους.

4.4.6. Τόπος μόνιμης κατοικίας

Περιοχή	Ποσοστό%
Αθήνα	16
Θεσσαλονίκη	14
Βόλος	2
Καρδίτσα	3
Καβάλα	1
Κιλκίς	1
Γαλλία	1
Βρυξέλλες	2
Καβάλα	1
Χαλκιδική	1
Σύνολο	57

πηγή: ερωτηματολόγιο

Ο παραπάνω πίνακας μας δείχνει ότι οι περισσότεροι επισκέπτες προέρχονται από τα δύο μεγαλύτερα αστικά κέντρα της Ελλάδας, την πρωτεύουσα και τη συμπρωτεύουσα. Να τονίσουμε εδώ, ότι η περιοχή του Πηλίου γενικότερα, καθότι βρίσκεται στο κέντρο (γεωγραφικά) της Ελλάδας, αποτελεί πόλο έλξης από κάθε μέρος της Ελλάδας μιας και ο χρόνος της διαδρομής θεωρείται ελάχιστος, συγκριτικά, και το Πήλιο πληροί τις περισσότερες προϋποθέσεις για μια ευχάριστη, ξεκούραστη και άνετη διαμονή, για κάθε προτίμηση.

4.4.7. Τα παιδικά σας χρόνια τα ζήσατε:

Κατοικία	Άτομα	Ποσοστό%
Χωριό	11	25
Πόλη	32	72,72
Εξωτερικό	1	2,27
Σύνολο	44	100

πηγή: ερωτηματολόγιο

Το μεγαλύτερο ποσοστό των επισκεπτών προέρχεται από αστικές περιοχές και αυτό το γεγονός προφανώς δικαιολογεί την ανάγκη των ταξιδιωτών να επισκεφτούν περιοχές με έντονο το φυσικό στοιχείο με σκοπό τη χαλάρωσή τους και την ενασχόλησή τους με δραστηριότητες, που κυριαρχεί η φύση και το περιβάλλον.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το Νότιο Πήλιο και η τουριστική ακμή της ευρύτερης περιοχής , κατά την τελευταία εικοσαετία αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα τοπικής ανάπτυξης. Σε αυτή την ανάπτυξη πρωτοστάτησαν οι τοπικοί φορείς που ήταν οι πρωτεργάτες της προσπάθειας. Σημαντικό ρόλο διαδραμάτισαν τα κοινοτικά προγράμματα που υλοποίησαν την ιδέα της ανάπτυξης και συνέβαλαν στη δημιουργία των αγροτουριστικών μονάδων. Επίσης, καθοριστική στάθηκε και η συμβολή του τοπικού πληθυσμού που ανταποκρίθηκε στο δύσκολο αυτό εγχείρημα.

Η πληθώρα των επιχειρήσεων που δημιουργήθηκαν, τα τουριστικά θέρετρα, οι δραστηριότητες αναψυχής, οι ποικίλες επιλογές που παρέχει η περιοχή και η τεχνολογική εξέλιξη σε συνδυασμό με την παράδοση και το κλασσικό έκαναν την ευρύτερη περιοχή πόλο έλξης επισκεπτών . Παρόλα αυτά η περιοχή επιδέχεται περαιτέρω ανάπτυξης. Απαιτείται προσπάθεια για την στήριξη των υπαρχουσών επενδύσεων και αξιοποίηση νέων .

Την κατεύθυνση αυτής της ανάπτυξης δίνουν οι απαντήσεις των επισκεπτών στο σχετικό ερωτηματολόγιο που τους ζητήθηκε να συμπληρώσουν. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας το προφίλ των επισκεπτών είναι το εξής: σχεδόν το 85% ανήκουν στο όριο ηλικίας 30 – 60 ετών. Ως μόνιμη κατοικία τους αναφέρουν την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη (αστικά κέντρα), γεγονός που αποδεικνύει την ανάγκη τους να εξορμούν σε περιοχές με έντονο το φυσικό στοιχείο.

Οι ταξιδιώτες δήλωσαν ικανοποιημένοι από την επίσκεψή τους στην περιοχή. Όσον αφορά τα καταλύματα, καταλήγουν πως είναι θετική η

διατήρηση της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής σε συνδυασμό με τη φυσική ομορφιά του τόπου και αναφέρουν ότι η ανάπτυξη της προσωπικής επαφής εκ μέρους των ιδιοκτητών συμβάλλει στη γενικότερη ικανοποίησή τους από τη διαμονή τους στην περιοχή.

Το μεγαλύτερο μέρος των επισκεπτών συνοδεύεται από σύντροφο ή παρέες και λιγότερο από την οικογένειά τους στοιχείο που δείχνει την ταυτότητα του τουρισμού.

Στα ενδιαφέροντά τους συγκαταλέγονται η επιθυμία τους για φυσικές δραστηριότητες που δραστηριοποιούνται στη γύρω περιοχή, καθώς και η αναζήτησή τους για πολιτιστικές εκδηλώσεις, γνωριμία με τα ήθη και τα έθιμα του τόπου, επαφή με τις γαστρονομικές συνήθειες του Πηλίου.

Η οικονομική τους κατάσταση κρίνεται αρκετά υψηλή, καθώς το εισόδημά τους κυμαίνεται από 30,000-50,000 ευρώ ετησίως, κατά το μεγαλύτερο ποσοστό των επισκεπτών. Τονίζουν τη διερεύνηση εκ των προτέρων του συνολικού κόστους της διαμονής και της διατροφής τους, γεγονός που καταδεικνύει την ανάγκη, εκ μέρους των επιχειρηματιών, να διατηρηθούν οι προσφερόμενες τιμές σε χαμηλά επίπεδα, ώστε να υπάρχει και η ανάλογη ζήτηση.

Συνεπώς, η τοπική ανάπτυξη της περιοχής επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την οικονομική κρίση. Κατά την τελευταία τριετία παρουσιάζεται καθοδική πτώση της τουριστικής κίνησης λόγω των δυσμενών οικονομικών συνθηκών που επικρατούν στη χώρα μας. Γίνονται προσπάθειες προβολής της περιοχής, κυρίως μέσω internet, για ενδυνάμωση του τουρισμού στην ευρύτερη περιοχή του Νοτίου Πηλίου.

Ένα άλλο στοιχείο που αναφέρθηκε κατά την εξαγωγή των συμπερασμάτων, είναι πως οι ταξιδευτές μας θεωρούν προβληματικό το οδικό δίκτυο της περιοχής και αναφέρουν την έλλειψη επαρκούς σήμανσης κατά τη διαδρομή τους προς την περιοχή, καθώς αρνητική είναι η εντύπωσή τους για τα δύσβατα περιπατητικά μονοπάτια.

Ωστόσο, λόγω της γενικότερης οικονομικής ακινησίας, το κίνητρο για περαιτέρω αξιοποίηση των ήδη υπάρχουσών εγκαταστάσεων ή για τη δημιουργία νέων έχει πια χαθεί. Το μεράκι ή το όνειρο παραμένει απλώς διακαής πόθος. Η φυσική ομορφιά, οι σύγχρονες εγκαταστάσεις, οι τοπικοί

φορείς, τα κοινοτικά κονδύλια και το προσωπικό μεράκι όλων πρέπει να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της δύσκολης οικονομικής συγκυρίας και κατά συνέπεια την αναζωογόνηση του τουρισμού της περιοχής. Σύμφωνα με τα παραπάνω προτείνουμε διάφορες λύσεις ως προς την καλύτερη λειτουργία του αγροτουριστικού μοντέλου. Φυσικά όμως θα μπορούσαμε να προτείνουμε στους επιχειρηματίες τις περιοχής να εξοπλίσουν τις μονάδες τους με ποδήλατα, κάποιες ώρες θα μπορούσαν οι επισκέπτες να παρακολουθούν μαθήματα παραδοσιακών εδεσμάτων. Ο κύριος όγκος των επισκεπτών είναι νεαρής ηλικίας και κυρίως παρέες έτσι λόγω της δυναμικής αυτής θα μπορούσαν να διαμορφωθούν πίστες αναρρίχησης, κατέβασμα φαραγγιών (canioning), περισσότερες οργανωμένες εκδρομές για περπάτημα στα δάση(καλύτερη σήμανση).

Εν τέλει, η ευρύτερη περιοχή του Νοτίου Πηλίου έχει αξιοποιηθεί σε αρκετά μεγάλο βαθμό. Χρειάζεται όμως επιπλέον προσπάθεια εκ μέρους όλων των φορέων - τοπικών και μη. Μια τέτοια περιοχή, φυσικό στολίδι, αξίζει περισσότερης προβολής και αξιοποίησης, αφού αποτελεί αφενός χαρακτηριστικό δείγμα υπερηφάνειας για όλους τους ντόπιους και αφετέρου υποχρέωσης για διαρκή εξέλιξη. Επομένως, το Νότιο Πήλιο και η γύρω περιοχή αποτελούν ένα συνονθύλευμα τεχνολογικής εξέλιξης και παράδοσης, όπου απαιτούνται κίνητρα για περαιτέρω αξιοποίηση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ιακωβίδου, Ό., (2009), “Ορισμός Αγροτουρισμού”
- Καραβασίλη Ε.,(2010) «Αγροτουρισμός Και Τοπική Ανάπτυξη: Ο ρόλος των νέων τεχνολογιών στην προώθηση των γυναικείων συνεταιρισμών», Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης- Ψηφιοθήκη
- Κουτσού Σ, (2006), Σημειώσεις μαθήματος ΤΕΙ Θεσσαλονίκης , “Αγροτουρισμός”.
- Κουτσού, Σ., (2008), “Αγροτουρισμός”, Αρχεία Διαλέξεων στην ηλεκτρονική πλατφόρμα εκπαίδευσης (e-Class) του Τμήματος Διοίκησης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων, Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης,
- Λαγός, Δ., Τομάρας, Π., (2005), “Ο Αγροτουρισμός ως Παράγοντας Τοπικής Ανάπτυξης: Η περίπτωση της Ελλάδας”, Σύγχρονα Θέματα, Θεσσαλονίκη

Πηγές από το διαδίκτυο

<http://hellas.teipir.gr/Thesis/Magnisia/archives/grmagnis/anapt/anapt1.html#logia>

<http://dimosvolos.gr/makrinita/?p=228>

<http://www.greekhotel.com/thessaly/pelion/pelion-greece/home-gr.htm>

<http://users.sch.gr/ppapachr/pilio1/pilio-general.html>

<http://www.oreivatein.com>

<http://archive.in.gr/Reviews/article.asp?lngReviewID=993&lngChapterID=47282&lngItemID=1650>

http://milies.org.gr/ekdilwseis_syllogou.html

<http://www.dimosnotioupiliou.gov.gr/tourism/walk-route/route.html>

<http://horto2013.blogspot.gr>

<http://www.unlimitedmusicarts.gr/>